

Pedagogisch werkplan Kindcentrum LEEF

Kindcentrum LEEF is een co-creatie van
Hoera en Prisma

Inhoudsopgave

1. Pedagogisch werkplan.....	3
1.1 Waar staan we voor?.....	4
1.2 Hoe geven we ons pedagogisch beleid vorm in de praktijk (pedagogisch klimaat)?	4
1.3 Groepsindeling	5
1.4 Dagritme	8
1.5 Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE)	12
1.5.1 Algemene informatie over de voorschool.....	13
1.6 Het volgen van de ontwikkeling, Kijk!.....	17
1.6.1 Mentor, gecombineerd met het volgen van de ontwikkeling.....	19
1.7 Mentorschap en het volgen van de ontwikkeling in de BSO	20
1.8 Wenbeleid.....	21
1.8.1 Wenbeleid binnen de BSO	22
1.9 Beleid rondom extra dagdelen	23
1.10 Open deurenbeleid en vier-ogenprincipe	23
1.10.1 Open deurenbeleid binnen de BSO	23
1.11 Personele samenstelling.....	24
1.12 Oudercommissie	25
2. Kindcentrum LEEF.....	26
2.1 Doelstelling.....	26
2.2 Pedagogisch klimaat	26
A. Een gevoel van emotionele veiligheid.....	26
B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie.....	30
C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie	32
D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur'	34

1. Pedagogisch werkplan

Het werkplan is gebaseerd op het pedagogisch beleidskader van Hoera Kindercentra en heeft drie doelen:

- Het werkplan zorgt voor een eenduidige aanpak voor medewerkers; Het werkplan geeft ouders inzicht in de werkwijze;
- Het werkplan is een hulpmiddel bij het inwerken en overdragen van de werkwijze aan nieuwe medewerkers. Het pedagogisch werkplan is aanvullend in opzet op twee aspecten:
- Het werkplan is een Integraal Pedagogisch beleidsplan gebaseerd op de visie van een Integraal Kindcentrum; er is geen apart plan voor de dagopvang, BSO of onderwijs. Alle aspecten en perspectieven zijn in dit plan opgenomen.
- Het werkplan heeft bij specifieke onderdelen een beschrijving weergegeven.

Een warm,
vertrouwd en vrolijk
gevoel. Dat komt direct bij me op
als ik denk aan Hoera kindercentra. Met
een gerust hart laat ik daar mijn kind achter. De
deskundige pedagogisch medewerkers hebben
een goed inzicht in wat mijn kind nodig heeft. Soms
is dat **rust**, soms is dat een **stimulerende**
omgeving. De medewerkers zijn heel bewust met
hun vak bezig; het zijn betrokken, enthousiaste
professionals. Hoera kindercentra blijft telkens in
beweging en sluit aan bij de specifieke wensen
van mijn kind en mijzelf, maar ook van de
omgeving. Hoera kindercentra staat midden
in de samenleving en is daar ook een
afspiegeling van; **ieder kind**
is er welkom.

1.1 Waar staan we voor?

Het kindcentrum is een Integraal kindcentrum. Een integraal kindcentrum is een plek waar iedereen samen werkt vanuit één visie, één team en één plan. Bij het kindcentrum worden baby's, peuters, kleuters en kinderen tot 13 jaar in één doorlopende lijn gevolgd. Een integraal kindcentrum biedt onderwijs, kinderopvang, maar bijvoorbeeld ook sportactiviteiten afgestemd op de behoeftes van de kinderen. Bij het kindcentrum werken wij samen met cultuurpad en verenigingen op het gebied van sport en cultuureducatie. Kinderen kunnen zo binnen en buiten schooltijd zich optimaal en in de volle breedte ontwikkelen. Het kindcentrum biedt een aanbod op maat. Dit betekent dat ouders van kinderopvang en onderwijs samen gebruik kunnen maken, maar ook voor één van beide voorzieningen kunnen kiezen. Het kindcentrum ondersteunt de behoeftes van uw kind en het gezin hierdoor optimaal. Het grote voordeel van een integraal kindcentrum is dat uw kind de gehele dag wordt opgevangen door een vast team van medewerkers op één locatie. Voor kinderen betekent dit dat het aanbod geheel wordt afgestemd op de behoeftes van uw kind. Het kindcentrum biedt kansen aan alle kinderen uit de omgeving zodat er alle ruimte is om talenten optimaal tot bloei te laten komen.

Algemene doelstelling

Hoera Kessel biedt opvang aan alle kinderen vanaf 0 jaar tot aan het moment waarop zij naar de middelbare school gaan. Ieder kind, ongeacht nationaliteit, geloofsovertuiging, cultuur of achtergrond, van werkende of studerende ouders is welkom bij ons kindercentrum.

De samenwerking binnen het kindcentrum krijgt vooral gestalte op lokaal niveau in kernen en wijken. Gezamenlijk creëren de partners een omgeving en een opvoedingsklimaat waarin het individuele kind zich positief kan ontwikkelen en voorbereiden op de toekomst.

1.2 Hoe geven we ons pedagogisch beleid vorm in de praktijk (pedagogisch klimaat)?

Bij het kindcentrum werkt iedereen vanuit dezelfde basishouding. We zorgen iedere dag voor de emotionele veiligheid van kinderen en we leveren een bijdrage aan hun ontwikkeling en zelfontplooiing, de vier pedagogische basisdoelen zoals in de Wet Kinderopvang beschreven staan:

- Emotionele veiligheid bieden
- Persoonlijke competenties ontwikkelen
- Sociale competenties ontwikkelen
- Normen en waarden overbrengen

Bij het kindcentrum is het gedachtegoed van Gert Biesta uitgangspunt van al het handelen. Centraal in de pedagogisch handelen staat de opvoeding tot zelfstandigheid. Vanuit deze kerngedachte sluiten we aan bij de natuurlijke ontwikkelingsfase van elk kind (gevoelige periode).

Het pedagogisch handelen vindt met name zijn weerslag in de voorbereide omgeving (de inrichting van de lokalen en het aanbod van materialen) en de attitude van de pedagogisch medewerker. Daarnaast worden ouders nauw betrokken bij de opvoeding tot zelfstandigheid.

Het centrum is een integraal kindcentrum. Onderwijs, opvang en opvoeding zijn

geïntegreerd in een doorlopende pedagogische lijn gebaseerd op het gedachtegoed van Biesta.

Dit werkplan beschrijft hoe we ons pedagogisch beleid in de praktijk vormgeven. Daarbij gaan we uit van de belangrijkste elementen van onze werkwijze:

1. De groep: In een veilige omgeving gaan kinderen zelfstandig op ontdekking. Daardoor groeit hun zelfvertrouwen. In ons handelen zoeken we een balans tussen veiligheid en uitdaging.
De relatie met de medewerkers en andere kinderen is uitermate belangrijk voor de emotionele veiligheid van een kind.
2. De pedagogisch medewerker: we begeleiden de ontwikkeling van ieder kind.
3. De dagindeling: de dag biedt elk kind uitdagende mogelijkheden voor leren, ontwikkelen en spelen.
4. De voorbereide omgeving: we bieden kinderen de mogelijkheid om tot verdere ontwikkeling te komen in een sfeer van veiligheid en vertrouwen; we stimuleren de zelfstandigheid.
5. Communicatie met de ouders: we zijn partner in opvoeding.

Werkoverleg

De kwaliteit van onze opvang wordt o.a. door visitaties van collega's of assistent leidinggevenden getoetst, maar daarnaast voeren de medewerkers van zowel de locatie Kessel als Kessel-eik 1x per 6 weken een gezamenlijk werkoverleg. Het eerste deel van dit overleg is meestal gekoppeld aan een thema (denk aan landelijke ontwikkelingen, nieuwe protocollen etc). Dan splitsen de groepen zich en gaan pm ers met hun subgroep bij elkaar zitten. Dan wordt er zowel casuïstiek besproken als pedagogische waarden, VVE thema's en activiteiten en veiligheid en gezondheids actiepunten etc.

1.3 Groepsindeling

Leeftijd	Maximale groepsgrootte	Aantal medewerkers
0 – 2 jaar	Baby-dreumes groep 'De Stampertjes' 15 kinderen	1, 2 of 3 Max. 4 kinderen per pedagogisch medewerker. Waarvan bij 14 kinderen max. 8 kinderen van 0-1 jaar.
2 – 4 jaar	Peutergroep 'De Krullebaar' 16 kinderen	1 of 2 Max. 8 kinderen per pedagogisch medewerker.
2 - 4 jaar	Peutergroep 'De Petteflet' 16 kinderen	1 of 2 Max. 8 kinderen per pedagogisch medewerker.

Het kindcentrum biedt kinderen ook de mogelijkheid flexibel te komen. Dus de ouders kunnen ook kiezen voor flexibele opvang. "Flexkinderen" kunnen komen tussen 6.30 uur en 18.30 uur. Minimale afname per keer is 3 uur.

Wij streven naar waarborging van continuïteit in de dagopvanggroepen. We streven er naar om een vaste kracht in te plannen op het moment dat er een verticale groep is. Tijdens het begin en het einde van de dag kunnen groepen worden samengevoegd. Zo ook op de woensdag en de vrijdag kan het zich voordoen dat de groep 's middags samen draait, als verticale groep afhankelijk van de groepssamenstelling die er dan is. Verder in vakantie periodes kan zich dit ook voordoen afhankelijk van de groepssamenstelling. Dit wordt per keer kritisch bekeken. Hier hebben ouders toestemming voor gegeven die het

aangaat. Indien groepen worden samengevoegd en er een baby aanwezig is, proberen we bij de start en einde van de dag een babyspecialist in te zetten.

De ouders van de kinderen van de peutergroep hebben schriftelijk toestemming gegeven om in beide peutergroepen te mogen verblijven. Dit wordt met name toegepast bij de start van de dag (tot 8:15 uur gezamenlijk ontvangst van dagopvang kinderen in de Krullevaar, vanaf 8:15 uur wordt er gesplitst naar de eigen stamgroep) en na afloop van het peuterprogramma. Na afloop van het peuterprogramma wordt de lunch gezamenlijk genuttigd in de Krullevaar waar ook het middagprogramma verder gedraaid wordt.

De ruimtes zijn gezellig ingericht. Bij de peutergroepen vind je verschillende hoeken en een kringopstelling van banken.

De hoeken kunnen wisselend worden ingericht, aansluitend op de thema's. De thema's zijn afgestemd met groep 1-2 van school.

Bij de baby-dreumes vind je een grondbox. Dit past mooi bij de opleiding van de babyspecialist.

De materialen in de groep zijn afgestemd op de leeftijdsgroep. We beperken de keuze in materialen. De materialen worden regelmatig gewisseld, zodat er steeds een nieuwe uitdaging is. De kasten zijn overzichtelijk ingericht, zodat kinderen gestimuleerd worden om de materialen zelf te pakken en ook op te ruimen.

Groepsindeling BSO

Wij bieden opvang voor kinderen in de basisschoolleeftijd 4-13 jaar. In totaal zijn er 60 kindplaatsen bij het kindcentrum. Er wordt gewerkt met drie basisgroepen indien nodig. De kinderen zitten in deze basisgroep gedurende het fruit- en drink moment. Indien een basisgroep groter is dan 20 wordt bekeken voor welk kind het passend is om fruit te eten bij de andere basisgroep. Dit geldt met name voor basisgroep 1 en 2. De ouders hebben hiervoor schriftelijk toestemming gegeven.

Basisgroep 3 is voor wanneer we boven de 40 kinderen uit komen, hier nemen dan de flexkinderen in plaats. Zij nuttigen hun fruit- en drinkmoment aan een aparte tafel bij basisgroep 2 in de gemeenschappelijke ruimte. Op dit moment kan dit spelen op de donderdag middag.

Op momenten (woensdag- en vrijdag) kan het voorkomen dat er met 1 basisgroep gewerkt, dit wanneer het kindaantal niet boven de 10 uitkomt.

De verdeling is als volgt:

De BSO ruimte 1 is voor de kinderen van 4-8 jaar. Deze groepsruimte is ingericht met diverse speelhoeken o.a. bouwhoek, mogelijkheid voor fantasie spel te vinden op het speelplein, een keuken voor kookworkshops etc. Het spelmateriaal is afgestemd op de leeftijdsgroep.

BSO ruimte 2 is een groepsruimte voor de kinderen van 8-12 jaar. Het is een grote ruimte met daarin tafels, stoelen en een podium. De ruimte biedt vooral mogelijkheden voor knutselen, gezelschapsspellen, techniek, spellen en muziek, toneel en rollenspel. De keuken is tevens een ruimte voor alle kinderen, waar kook of bak workshops worden aangeboden. Deze ruimte is multi-functioneel. Het aantal kinderen wordt aangepast aan de activiteit

Basisgroep	Leeftijd	Maximale groepsgrootte	Aantal medewerkers
BSO (1)	4-8 jaar (gr 1-3)	Max. 20	1 of 2 medewerkers
BSO (2)	8-12 jaar (gr 4-8)	Max. 20	1 of 2 medewerkers *1 PM-er per 12 kinderen.
BSO (3)	4 -12 jaar (flex)	Max. 20	1 of 2 medewerkers *1 PM-er per 11 kinderen waarvan max. 9 van 4-7 jr.

Het activiteiten aanbod door de pedagogisch medewerk(st)ers is groot en divers. Van de kinderen wordt verwacht, dat ze kiezen aan welke activiteit ze gaan deelnemen/naar welke ruimte ze gaan spelen. Dit kunnen ze aangeven op een planbord, zodat we inzichtelijk hebben waar de kinderen verblijven.

De kinderen kunnen bij activiteiten de basisgroepen verlaten; dan wordt de maximale stamgroep tijdelijk losgelaten. Wel blijft het aantal kinderen per pedagogisch medewerker van kracht, toegepast op het totaal aantal aanwezige kinderen. Ook kunnen basisgroepen worden samengevoegd. Dit gebeurt wanneer de basisgroepen nog niet compleet zijn; tijdens het ophaalmoment van school en wanneer de geplande activiteiten geëindigd zijn. De aanwezige pedagogisch medewerk(st)er houden zich bezig met taken die direct met de kinderen te maken hebben.

Bij een activiteit waar meer dan 30 kinderen aan deelnemen, zorgen we voor extra begeleiding. Bij een dergelijk grote activiteit huren we een organisatie in die de activiteit aanbiedt of zorgen we voor extra medewerkers, zodat de vaste medewerkers zich kunnen ontfemen over de begeleiding van de kinderen. Daarnaast overleggen we met mogelijke stagiaire(s) of er bewust gepland kan worden dat zij aanwezig zijn bij de dergelijke activiteit. Dergelijke activiteiten worden over het algemeen in vakanties gepland, waarbij ouders vooraf het activiteitenprogramma ontvangen en op de hoogte zijn van het aanbod in activiteiten van een desbetreffende dag. Wanneer een dergelijk grote activiteit tijdens een schoolweek plaats vindt, laten we kinderen door ouders zich vooraf via de e-mail aanmelden, zodat ouders ook wederom op de hoogte zijn en eventueel eerder kunnen komen om een kijkje te kunnen nemen bij de activiteit.

Afwijkingsregeling

Binnen ons kindcentrum kan er, overeenkomstig met de wet kinderopvang maximaal 3 uur afgeweken worden van de BKR (=beroepskracht-kindratio) wanneer er sprake is van minimaal 10 uur aaneengesloten opvang. Er zullen dan minimaal de helft van het op grond van de beroepskracht-kindratio vereiste aantal medewerkers worden ingezet. Gezien de bezetting van de groepen hebben we bij LEEF de afwijkingsregeling als volgt vorm gegeven:

Dagopvang:

Binnen de peutergroepen wordt teruggevallen op onderstaand schema m.b.t. het inzetten van de afwijkingsregeling.

Dag	Afwijking BKR ochtend	Afwijking BKR tussen de middag	Afwijking BKR middag
maandag	7.45 – 8.15 uur	12.30 – 15.00 uur	n.v.t.
dinsdag	7.45 – 8.15 uur	12.30 – 15.00 uur	n.v.t.
woensdag	7.45 – 8.15 uur	12.30 – 15.00 uur	n.v.t.
donderdag	7.45 – 8.15 uur	12.30 – 15.00 uur	n.v.t.
vrijdag	7.45 – 8.15 uur	12.30 – 15.00 uur	n.v.t.

In de baby/dreumesgroep wordt de afwijkingsregeling op een andere wijze ingezet; Gedurende de wenperiode werken we met mentorzorg. Dit betekent dat de eerst aangewezen persoon de volledige zorg van de baby op zich neemt. Deze medewerkster is steeds in de fysieke nabijheid van het kind. Begin- eind en pauzetijden van de pedagogisch medewerker worden afgestemd op het ritme van de baby. Na 4 weken introduceert zij de tweede pedagogisch medewerker die dan ook de verzorging van het kind op zich kan nemen. In het begin van deze introductie is de mentor- leidster fysiek beeld voor de baby. De baby heeft dus twee vaste gezichten.

De primaire insteek is kindvolgend pauze houden, indien dit niet haalbaar is wordt er teruggevallen op onderstaand schema.

Dag	Afwijking BKR ochtend	Afwijking BKR tussen de middag	Afwijking BKR middag
maandag	7:30 – 8.30 uur	12.30 – 14:30 uur	n.v.t.
dinsdag	n.v.t.	12.30 – 15.30 uur	n.v.t.
woensdag	7:30 – 8.30 uur	12.30 – 14:30 uur	n.v.t.
donderdag	7:30 – 8.00 uur	12.30 – 14:30 uur	17:30 – 18:00 uur
vrijdag	7:30 – 8.30 uur	12.30 – 14:30 uur	n.v.t.

De leidinggevende is eindverantwoordelijk m.b.t. deze afwijkingsregeling.

BSO:

De afwijkingsregeling wordt alleen toegepast tijdens schoolvakanties en op studiedagen: maandag t/m vrijdag van 7.30- 8.00 uur, van 12.30-14.30 uur en van 17.00-17.30 uur.

Wij streven naar waarborging van continuïteit in alle groepen door vaste krachten in te plannen op het moment dat er een verticale groep is. Ouders kunnen bij binnenkomst zien welke beroepskrachten er werkzaam op de locatie zijn d.m.v. foto's in de hal. Voor kinderen van 0-1 jaar wordt het vaste gezichtenprincipe gehanteerd in de personeelsplanning.

Bovengenoemde afwijkmomenten worden steeds kritisch bekeken (o.a. afhankelijk van breng- en haaltijden en groepssamenstelling en de flexkinderen) en zo nodig bijgesteld. De directeur van LEEF is de eindverantwoordelijke m.b.t. deze afwijkingsregeling. LEEF werkt kindvolgend. De behoefte van het kind blijft leidend in de inzet van pedagogisch medewerkers.

Op momenten dat er 1 pedagogisch medewerker aanwezig is, in afwijking van de beroepskracht-kindratio wordt er ondersteuning geboden door de assistent leidinggevende, leidinggevende, stagiaire, interieurverzorgster, ook ouders die op verschillende momenten hun kind komen brengen of ophalen. Ook collega's van onderwijs zijn aanwezig in het gebouw.

1.4 Dagritme

Dagritme baby/dreumesgroep

Het dagritme van de baby/dreumes wordt afgestemd op het dagritme zoals ouders dat thuis hanteren. Dus slaap- en voedingsmomenten vinden plaats op de afgestemde momenten met de ouders. Tot 8.00 uur wordt er aan de kinderen een ontbijt aangeboden voor kinderen die uiterlijk om 7.45 uur in de groep zijn. Hierdoor kunnen de kinderen rustig hun ontbijt nuttigen en op tijd klaar zijn om met het peuterprogramma te gaan deelnemen wat om 8.30uur start. Kinderen eten 's morgens en 's middag fruit, dit gebeurt meestal rond 9.30 uur en 15.30 uur, afhankelijk van de slaaptijden. Kinderen krijgen dan ook iets te drinken en een soepstengel/cracker. Rond 11.30 uur wordt er een broodmaaltijd genuttigd. Tussentijds vinden er activiteiten plaats afgestemd op de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van een kind, bijvoorbeeld een snoezelactiviteit, boekje lezen, knutselen, wandelen etc. Verzorgingsmomenten worden optimaal benut. Er wordt uitgegaan van een 1 op 1 situatie. Tijdens het verschonen worden handelingen benoemd en vindt er interactie plaats.

In de leefruimte van de baby- dreumes is het schoenenloos, dit omdat de kinderen hier veel op de grond spelend ontdekken en ontwikkelen. Ook omdat het rechtstreekse contact met de grond voor de kinderen een positieve uitwerking heeft. Door middel van schoenenloos willen we het straatvuil zo veel mogelijk 'buiten' laten.

Kinderen worden 's morgens tussen 7.30 uur en 8.30 uur gebracht. Na het ochtend dagdeel worden ze opgehaald tussen 12.30 uur en 13.30 uur. Na het middagdagdeel worden ze opgehaald tussen 17.00 uur en 18.00 uur. Verlengde opvang is mogelijk tussen 6.30 uur-7.30 uur en 18.00 uur- 18.30uur.

Dagritme peutergroep

Alle peuters, dus ook diegene die voor de dagopvang komen, maken gebruik van het peuterprogramma. Dagopvang kinderen die voor 8:15 uur binnenkomen zullen gezien het kindaanbod gezamenlijk ontvangen worden in de Krullebaar, waarna vanaf 8:15 uur gesplitst wordt naar de eigen stamgroep en om 8:30 uur het peuterprogramma aanvangt.

De kinderen, die alleen gebruikmaken van het peuterprogramma (40 weken) zijn om 8.30 uur van harte welkom in hun groep en worden om 12.30 uur weer opgehaald. Met de ouders is vooraf besproken in welke peutergroep hun peuter zit echter hebben alle ouders toestemming gegeven om in beide peutergroepen te mogen spelen, zodat we kunnen kijken wat passend voor het kind in zijn ontwikkeling en in het aanbod wat wordt gegeven. Wordt hierin geschoven dan gaat dit altijd met toestemming van de ouder. Gedurende de dag vindt er een gestructureerd peuterprogramma-aanbod plaats.

We bieden vanaf 20-08-2018 alleen nog in de ochtenden het peuterprogramma aan, dit omdat we in de ochtenden inhoudelijk het meeste kunnen bieden. 's Middags slapen vele peuters, hebben pedagogisch medewerkers om beurten pauze etc.

De volgende structuur wordt gehanteerd:

- Binnenkomen en ontvangst van kinderen, er wordt een ontbijt aangeboden.
- Binnenkomen en ontvangst van kinderen, we starten met de kring, namen noemen van alle kinderen, zodat ze elkaar leren kennen, dagritme benoemen en samen bekijken.
- Activiteit en/of een workshop aanbieden, vrij spel onder begeleiding.
- Plassen en handen wassen.
- Gezamenlijk kringmoment, waarin we fruit eten, drinken, boekje lezen e.d.
- Verschonen van kinderen die nog niet zindelijk zijn en het aanbieden van een activiteit in het kader van Puk.
- Plassen en handen wassen
- Gezamenlijke gezonde lunch.
- Kinderen die alleen aan het peuterprogramma deelnemen, worden opgehaald.
- Kinderen die 's middags slapen worden naar bed gebracht en er wordt gepauzeerd door de pedagogisch medewerkers. Kinderen die niet naar bed gaan kunnen vrij spelen, samen een boekje lezen etc.
- Kinderen worden uit bed gehaald en verschoond. Anderen gaan plassen en handen wassen.
- Tijdens een kringmoment wordt er samen fruit gegeten, gezongen een boekje gelezen, etc.
- Activiteit, kinderen worden tijdens het laatste gedeelte ook opgehaald.

Buitenruimte

De buitenruimte van de locatie is omheind. De ruimte is ruim voorzien van tegels, speeltoestellen, zandbak met klim- en glijmogelijkheden, plantperken en een speelberg (alleen onder begeleiding wordt de speelberg 'bezoekt'). De baby-dreumes groep heeft rechtstreeks contact met de buitenruimte met een afgesloten eigen speelgedeelte. Bij de

BD gaan de kinderen passend in hun eigen dagritme nooit met allen tegelijk naar buiten, wanneer de groep vol bezet is.

De buitenruimte biedt de mogelijkheid tot individueel spel, maar ook tot samenspel onderling en met tijden ook met de kleuters die buiten spelen o.a. balspellen, rollenspel etc. De buitenmaterialen waar kinderen gebruik van maken zijn o.a. fietsjes, ballen, stoepkrijt etc. Er kunnen ook samen spelletjes worden gedaan, bijvoorbeeld Schipper mag ik overvaren, Jan Huigen in de ton, Zakdoekje leggen, etc. Kinderen vinden het fijn buiten te kunnen spelen. In het kader van een thema kunnen er buiten ook activiteiten worden opgezet, bijvoorbeeld een parcours uitzetten, met betrekking tot het thema vervoer.

Of ze kunnen samen herfstbladeren zoeken, in het kader van het thema herfst, of samen een sneeuwpop maken of in de sneeuw spelen.

Ons streven is om iedere dag 10 minuten naar buiten te gaan. Naast het buitenspelen in de buitenruimte gaan de pedagogisch medewerkers ook regelmatig een wandeling maken met de kinderen. De kinderen vinden het geweldig als ze naar de Maas gaan kijken, zodat ze de voorbijvarende schepen kunnen bewonderen.

Dagritme BSO

Binnen het kindcentrum hanteren we tijdens de reguliere schoolweken een dagelijks terugkerende structuur. Dit is voor de kinderen herkenbaar en biedt houvast.

Er kan worden afgeweken wanneer er speciale gelegenheden zijn, zoals de vieringen van Sinterklaas, Kerst, Pasen, Carnaval, Koningsspelen of andere uitzonderingen. Tijdens de vakanties wordt een ander dagritme gehanteerd, omdat de kinderen dan halve of hele dagen aanwezig zijn.

Dagritme VSO

Tijdens de voorschoolse opvang (VSO) is het mogelijk de kinderen te brengen vanaf 7.30 uur. Indien er behoefte is aan verlengde opvang, dan dient dit, twee weken voorafgaand, doorgegeven te worden. Verlengd houdt in dat de kinderen vanaf 6.30 uur gebracht kunnen worden. Tot 8.00 uur is er de mogelijkheid voor de kinderen om te ontbijten, dit geldt voor kinderen die uiterlijk om 7.45uur binnen zijn. Zij hebben nog de tijd om rustig te ontbijten en om ook op tijd klaar te zijn voor start van de school.

Dagritme NSO

De kinderen van groep 1 en 2 worden in de klas opgehaald. De andere kinderen gaan zelfstandig naar de basisgroep.

Alle kinderen krijgen de gelegenheid om deel te nemen aan een fruitmoment en drinkmoment. Hiervoor is een vaste plek.

De kinderen kunnen tijdens de BSO kiezen uit ruim aanbod. We werken met workshops. Denk hierbij aan koken, bakken, theater, techniek, sport en ontspanning, creatief, muziek, digitale wereld. De kinderen kunnen inschrijven op de workshops. Kinderen nemen zelf het initiatief om mee te doen aan een gezamenlijke activiteit. De pedagogisch medewerker zal de kinderen wel uitdagen en stimuleren.

Kinderen kunnen er ook voor kiezen om een activiteit voor zich zelf te doen, bijvoorbeeld een spelletje spelen of een boek lezen. Deze activiteit kunnen ze in dezelfde ruimte doen.

Vaak worden er ook thema gerelateerde activiteiten aangeboden

Soms vinden er activiteiten plaats buiten de buitenruimte van het kindcentrum. Deze activiteiten zijn afhankelijk van de samenstelling van de groep en de groepsgrootte. Bij het verlaten van het terrein wordt te allen tijden de protocollen gevolgd. Wanneer de groep niet in het gebouw aanwezig is, hangt de pedagogisch medewerker een briefje op de deur zodat ouders weten waar de kinderen zich bevinden en heeft de mobile telefoon van de groep bij zich.

Tijdens het dagritme van de NSO worden ook workshops aangeboden bijvoorbeeld met het thema mode, theater, techniek en muziek.

Buitenruimte

De uitdagende buitenruimte aangrenzend aan het kindcentrum biedt de mogelijkheid tot individueel spel, maar ook tot samenspel o.a. balspellen, rollenspel etc. ons streven is om dagelijks even met de kinderen naar buiten toe te gaan mits het weer het toelaat. Op het plein is een voetbalveld waar balspellen worden gespeeld. Een pannakooi en duikelstangen behoren ook tot de mogelijkheden.

Verder zijn er verschillende toestellen waar kinderen op kunnen klimmen, verstoppen en tot een fantasespel kunnen komen. (de boot, toren)

De speelplaats wordt in het voorjaar nog uitgebreid met een turnmuur. Verder zijn er plantenbakken waar de kinderen kunnen tuinieren. Verbouwde groenten worden verwerkt tijdens kookworkshops.

Bij de tafeltennistafel wordt vaak samen gespeeld. Het spel rond de tafel is favoriet. Tevens maakt de BSO ook gebruik van de buitenruimte van de peuter/kleutergroepen. Dit is afhankelijk van de samenstelling.

Vakantiedagen/studiedagen

Tijdens studiedagen en schoolvakanties kunnen kinderen de hele dag terecht bij het kindcentrum die nauw samenwerkt met BSO Hoera Panningen.

Ook hier geldt dat tot 8.00 uur er de gelegenheid tot ontbijten is.

Voor iedere vakantie wordt er door een subteam een vakantieprogramma samengesteld. Kinderen krijgen de ruimte en mogelijkheid om mee te denken in het programma-aanbod. Denk aan keuze van een thema en de soort van activiteiten.

In de vakanties is er een ochtend en een middag programma. Gedurende de dag zijn er ook momenten waarop de kinderen vrij kunnen spelen.

De ouders krijgen via de mail/ouderportaal informatie aangaande BSO programma toegestuurd. Iedere dag vindt of vinden er leuke activiteiten plaats. Tijdens de vakantiedagen worden kinderen 's ochtends of 's middags ontvangen. Afhankelijk wat ze aan opvang nodig hebben. Rond 12.00 uur wordt er samen een broodmaaltijd genuttigd. Indien er tijdens de schoolvakanties onvoldoende aanmeldingen zijn voor de BSO te Kessel, dan vindt de BSO plaats op de locatie in Panningen. Samen spelen is toch leuker dan slechts met enkele kinderen. We proberen dan zo veel mogelijk ook krachten vanuit Kessel in de personele planning in Panningen in te zetten, maar dat is niet altijd haalbaar. Ouders worden hiervan via het ouderportaal op de hoogte gesteld.

Werken met basisgroepen bij de BSO

We werken met 2 basisgroepen gedurende de gehele week met mogelijk een uitzondering op de donderdagmiddag NSO wanneer het kindaantal boven de 40 uit kan komen.

Op deze dagen is de groep kinderen zo groot dat de emotionele veiligheid gewaarborgd blijft door te werken met twee of drie basisgroepen. Deze basisgroepen zijn ingedeeld naar leeftijd: kinderen van 4-8 jaar en kinderen van 8-12 jaar.

Op de dagen dat er mogelijk minder kinderen op de locatie worden opgevangen (woensdag en vrijdag), kan er gewerkt worden met 1 basisgroep, afhankelijk van het kindaantal. Zijn we met 2 pm'ers aanwezig zullen we ook wel met 2 basisgroepen werken.

De pedagogisch medewerkers van de locatie zijn bekend bij de kinderen omdat er wordt gewerkt met een vast team. Doordat kinderen regelmatig kunnen kiezen bij activiteiten zijn ze bekend met de verschillende pedagogisch medewerkers van de locatie.

De duur van deze situatie staat niet op voorhand vast. Dit is afhankelijk van het aantal flexkinderen dat gebruik maakt van de opvang en van het aantal aan- en afmeldingen dat per week kan verschillen.

De ruimtes voor de BSO zijn uitdagend ingericht. We werken met hoeken waar kinderen kunnen spelen. Bouwen, creatief spel, game hoek, chillplek.

Het verlaten van de basisgroep bij externe activiteiten

Op sommige momenten kan het voorkomen, in het kader van het opendeurenbeleid, dat de kinderen de basisgroep verlaten om in de andere basisgroep een activiteit te doen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer in de andere basisgroep een activiteit plaatsvindt waaraan het kind heel graag wil deelnemen.

In de praktijk betekent dit dat een pedagogisch medewerker met een groep kinderen een activiteit doet in de groepsruimte en dat de andere pedagogisch medewerker een andere activiteit doet in de andere groepsruimte met de andere groep kinderen. De emotionele veiligheid van het kind staat hierin voorop.

Deze differentiatie is alleen mogelijk op dagen dat er met meerdere basisgroepen wordt gewerkt.

Bij externe activiteiten (bijvoorbeeld een uitstapje naar een speeltuin) wordt ten alle tijden het protocol 'externe activiteiten' gevolgd.

Bij externe activiteiten (activiteiten buiten de locatie) worden ouders altijd vooraf geïnformeerd en wordt om toestemming gevraagd..

Bij uitstapjes (externe activiteiten) wordt er in het kader van het **4-ogenprincipe** zoveel mogelijk gekozen voor bestemmingen waar ook andere personen aanwezig (kunnen) zijn zodat er altijd "toezicht" van externen is. Denk aan de dorpswinkel, de speeltuin in de wijk, de markt, de school, de bibliotheek, enz. Meestal zal het aantal deelnemende kinderen vanwege de BKR al om minimaal 2 medewerkers vragen. Indien dit niet het geval is, worden deze uitstapjes bij voorkeur ook begeleid door meer dan 1 persoon; minimaal een pedagogisch medewerker of geassisteerd door een stagiaire.

1.5 Voor- en vroegschoolse Educatie (VVE)

Visie op VVE

Het kabinet heeft in het regeerakkoord extra geld uitgetrokken, voor het bestrijden van taalachterstanden bij jonge kinderen en de verbetering van de kwaliteit van VVE.

Belangrijke speerpunten bij de verbeteringen van de voorschoolse educatie zijn:

- een meer opbrengstgerichte aanpak;
- goede interne kwaliteitszorg;
- professionalisering van de pedagogisch medewerkers;
- het versterken van de ouderbetrokkenheid.

De minister wil bereiken dat kinderen met zo min mogelijk taalachterstand en achterstand m.b.t. de andere ontwikkelingsgebieden naar de basisschool gaan. Op de lange termijn verdienen deze investeringen zichzelf terug. Door extra in te zetten op het tegengaan van taalachterstanden bij jonge kinderen worden de kansen op een succesvolle schoolloopbaan voor deze kinderen groter.

Voorschoolse educatie is bedoeld voor peuters van 2 en 3 jaar en vindt plaats binnen de peutergroepen van Hoera kindercentra.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de facilitering en indicering van voorschoolse educatie. Binnen de gemeente Peel en Maas is de Jeugdgezondheidszorg (GGD) verantwoordelijk voor de indicering van een VVE kind, deze kinderen noemen we doelgroepkinderen.

Het extra aanbod voor VVE-geïndiceerde kinderen wordt, voor het voorschoolse deel, door de gemeente gefinancierd uit het OAB budget. Veel gemeenten geven binnen het OAB de hoogste prioriteit aan VVE. Zo ook in de gemeente Peel en Maas.

Het VVE-beleid bij Hoera kindercentra wordt vormgegeven door zes VVE-kwaliteitsaspecten:

- Algemene informatie over de voorschool in het kader van de voorschoolse educatie.
- Ouderbetrokkenheid bij het voorschoolprogramma.
- De kwaliteit van de uitvoering van de voorschoolse educatie.
- De ontwikkeling, begeleiding en zorg.
- De kwaliteitszorg binnen de voorschool.
- De doorgaande lijn.

Hoera Kessel, locatie Kindcentrum LEEF, is een VVE locatie met 2 peutergroepen waar in de ochtenden het peuterprogramma wordt aangeboden. Kindcentrum LEEF gelooft in de kracht van spelen. Spelen is ontdekkend vaardigheden leren door actief bezig te zijn, spelen is groeien.

De peutergroep wordt begeleid door twee vaste VVE-gecertificeerde pedagogisch medewerkers en daar waar nodig 2 vaste flexkrachten die tevens VVE-gecertificeerd zijn; maximale groepsgrootte is niet meer dan 16 peuters. De JGZ bekijkt het kind, (aan de hand van een aantal criteria) of het noodzakelijk is een VVE indicatie af te geven. Tevens maken we gebruik van een pedagogisch coach, toegespitst op de peuters en VVE, die jaarlijks en op afspraak/behoefte de locatie bezoekt en de beroepskrachten ondersteunt bij de inzet van VVE. Speerpunt daarbij is het stimuleren van de ontwikkeling door begeleid spel. Het werken in hoeken is hierbij het uitgangspunt.

Daarnaast heeft het stimuleren van de ouderbetrokkenheid rondom VVE (in het kader van VVE thuis) onze aandacht en zal dit verder uitgewerkt worden in 2019. Hier zal de pedagogisch medewerker, daar waar nodig in samenwerking met de assistent leidinggevende, een aandeel in gaan hebben gezien de vertaalslag vanuit het themagericht werken op de groep en thuis.

Tijdens een VVE intake worden ouders vanzelfsprekend geïnformeerd over het VVE aanbod binnen de peutergroep. Daarnaast wordt ouderbetrokkenheid gestimuleerd door het belang van voorlezen (o.a. bibliotheek abonnement) en gesproken taal/benoemen te benadrukken en is er de mogelijkheid voor ouders om 'mee te kijken' op de groep. Verder is het ouderportaal tevens een instrument om ouders te betrekken bij het themagericht werken. Op deze manier bouwen wij verder aan een (educatief) partnerschap met ouders waarbij het kind centraal staat.

1.5.1 Algemene informatie over de voorschool

Het VVE-programma

De VVE-locaties van Hoera kindercentra werken met het erkende VVE-programma Uk & Puk. Ook niet VVE-locaties van Hoera kindercentra maken gebruik van Uk & Puk. Het genoemde VVE-programma is een totaalprogramma; dat wil zeggen dat het gericht is op de brede ontwikkeling van de kinderen.

Binnen Kindcentrum LEEF is de samenwerking t.b.v. de doorgaande lijn met de basisschool het uitgangspunt. Binnen het peuterprogramma wordt kindvolgend en themagericht gewerkt middels een beredeneerd aanbod waarbij deze doorgaande lijn geborgd wordt en doelen vanuit het Uk & Puk programma verweven worden. Denk hierbij aan het afstemmen van de thema's binnen de peutergroepen (passend bij de

belevingswereld van de kinderen) en onderbouw maar ook het gezamenlijk inrichten en gebruik maken van de fysieke ruimtes/themahoeken.

Per thema wordt bovendien aan de hand van een drietal workshops die 2 maal per week worden aangeboden, extra aandacht besteed aan de ontwikkelingsgebieden grove motoriek, taalontwikkeling en beginnend rekenen. De peuters rouleren volgens rooster binnen deze workshops waardoor alle bovenstaande gebieden aan bod komen.

Ouders worden via het ouderportaal geïnformeerd over het thema. Denk hierbij aan informatie omtrent het thema, activiteiten die binnen het thema worden aangeboden en eventuele bijzonderheden (spullen die nodig zijn, uitstapjes) worden hier vermeld. Ook wordt aan ouders gevraagd om materiaal dat aansluit bij het thema van thuis mee te geven. Door ouders te informeren en betrekken bij het thema versterken pedagogisch medewerkers en ouders elkaar in het samen stimuleren van de taal-en spraakontwikkeling van het kind.

Ook wordt de groepsruimte aangekleed met spullen die passen bij het thema. De indeling van de dag wordt met de kinderen besproken aan de hand van dagritme kaarten.

Interactie wordt gestimuleerd. Kinderen kunnen vaak al zelfstandig benoemen wat ze zien op de kaarten. Er wordt wel eens, met opzet, een kaart anders opgehangen in de rij, de kinderen spelen hier heel positief op in. Binnen het peuterprogramma wordt er ook ingespeeld op individuele leermomenten van de kinderen. Kinderen worden gestimuleerd en uitgedaagd in hun algehele ontwikkeling. Aanbod van activiteiten en spelmateriaal sluiten aan bij de leeftijd en het ontwikkelingsniveau van ieder kind. Er wordt gedifferentieerd binnen het activiteitsaanbod. Tijdens de werkmomenten krijgen kinderen die er aan toe zijn de mogelijkheid om aan te sluiten bij het spel van groep ½. Daarnaast krijgen de oudste peuters wekelijks op een vast moment de mogelijkheid om deel te nemen aan een gezamenlijke educatieve (korte) kringactiviteit met de jongste kleuters van de onderbouw. Deze activiteit wordt aangeboden door de leerkracht van de onderbouw in samenwerking met de vaste PM-er van de peutergroep. Deelname gebeurt kindvolgend en naar behoefte passend binnen de maximale stamgroep grootte. Het betreft een op de oudere peuters aangepaste activiteit (niveau en spanningsboog) met als doel het bevorderen van een meer uitdagende leerrijke omgeving en de soepele overgang naar groep 1 zodra de peuters de leeftijd van 4 jaar bereikt hebben.

Kinderen met een VVE-indicatie

Voor de kinderen met een VVE-indicatie is er extra aandacht tijdens de groepsuren. Voor ieder VVE-kind wordt een peuteroverzicht opgesteld waarin het kind en zijn/haar ondersteuningsbehoefte in beeld wordt gebracht. Dit gebeurt aan de hand van kind kenmerken, gezinssituatie en compenserende/belemmerende factoren op het gebied van leren, gedrag en lichamelijk. Binnen het peuteroverzicht worden doelen opgesteld en geëvalueerd/bijgesteld evenals afspraken en bijzonderheden genoteerd, waardoor het als een groeidocument fungeert.

Ieder kwartaal worden de peuteroverzichten geëvalueerd en indien nodig bijgesteld tijdens kindbesprekingen. Daarnaast wordt dit ook structureel besproken met de ouders tijdens een oudergesprek.

De opbouw van een thema

Alle thema's zijn gericht op het stimuleren van de taalontwikkeling, motorische ontwikkeling, beginnend rekenen en sociale vaardigheden.

Elk thema bevat activiteiten gericht op bovenstaande ontwikkelingsgebieden. De duur van een activiteit is afhankelijk van het kind zelf en de interactie in de groep. Er wordt gekeken naar de gestelde doelen van de kinderen en vanuit daar wordt afgesproken in welke groepssamenstelling de activiteit wordt aangeboden.

Door de thema's en activiteiten in te leiden middels een leuke activiteit, worden er herkenbare en veilige situaties gecreëerd.

Binnen de thema's worden meerdere activiteiten aangeboden die aansluiten bij het dagritme van de groep. Zoals tijdens het binnenkomen, in de kring, en het spelen.

De activiteiten doen een beroep op de actieve betrokkenheid van de kinderen. Ze worden gestimuleerd om zelf ontdekkingen te doen en er wordt op allerlei manieren taal uitgelokt. Er zijn verschillende soorten activiteiten: spel, spel in de themahoek, ontdekken, knutselen, voorlezen, kring, expressie, bewegen en meespelen met de kinderen. Alle activiteiten beginnen met een introductie. Deze fase is bedoeld om achtergrondkennis op te roepen en de kinderen enthousiast te maken.

Elke activiteit is uit te breiden, doordat het een moeilijkere variant heeft, bedoeld voor oudere of meer taalvaardige kinderen. Hiermee dagen we de kinderen uit naar een hoger niveau.

Kinderen met een VVE indicatie

Voor de kinderen met een VVE-indicatie worden de activiteiten regelmatig herhaald en is er speciale aandacht voor deze kinderen. Dit staat ook beschreven in het handelingsplan. De activiteiten sluiten aan bij de geformuleerde doelen in het handelingsplan van een VVE-kind. Tevens worden de kinderen met een VVE-indicatie bij activiteiten extra uitgenodigd om deel te nemen en is er speciale aandacht voor het uitlokken van taal. Iedere week worden er ook workshops aangeboden aan kinderen met een VVE-indicatie.

Spel en spelbegeleiding in de sociaal-emotionele ontwikkeling

Tijdens het vrij spel mogen de kinderen zelf een activiteit kiezen aan de hand van het kiesbord. Hiermee stimuleren we de zelfstandigheid en autonomie van de kinderen (eigen keuzes maken) en bieden wij een duidelijk herkenbare structuur (picto's/foto's). Het kiesbord wordt tevens ingezet om kinderen te stimuleren gedurende 'langere' tijd een en dezelfde activiteit uit te voeren/af te ronden. Uiteraard passend bij de spanningsboog van het kind en vrijheid in keuze van materiaal/spel.

We bieden materialen aan in open kasten op kinderhoogte, zodat de kinderen deze materialen zelf kunnen pakken. Wij gaan uit van respect voor het kind en vertrouwen in zijn/haar ontwikkeling. Kinderen krijgen vrijheid in spel/materiaal keuze. De materialen in de ruimte sluiten aan bij de ontwikkelingsfase waarin de peuters zich bevinden en zijn zo opgesteld dat zij hen aanzetten tot spelen.

Bij het vrijspelen volgen we het spel van de kinderen. De pedagogisch medewerker speelt met de kinderen mee. Op deze manier kan ze bijvoorbeeld andere kinderen ook bij het spel betrekken of kinderen helpen hun spel uit te breiden. VVE-kinderen worden extra uitgenodigd bij de spelactiviteiten waarbij de pedagogisch medewerker meespeelt en begeleidt.

Activiteiten aanbod

We bieden gevarieerde, leeftijds-adequate activiteiten aan die passen bij het geplande thema of de actualiteit. Voorbeelden van activiteiten zijn: knutselen, zingen, kleien, verkleeden, dansen, voorlezen, voelen in de tastkast, enz. De activiteiten sluiten aan bij de belevingswereld van het kind.

We proberen alle ontwikkelingsgebieden te stimuleren en vinden het vooral belangrijk dat de kinderen veel plezier hebben. Vanuit de intrinsieke motivatie van kinderen proberen we middels spel te komen tot ontwikkeling. Welbevinden en betrokkenheid zijn hierin sleutelwoorden. Bij de activiteiten laten we de kinderen zelf doen wat ze aankunnen, doen we samen wat ze nog niet kunnen en zoeken we naar uitdaging bij datgene wat ze al heel goed kunnen. Succeservaringen zijn hierin erg belangrijk en zorgen ervoor dat kinderen vertrouwen krijgen in zichzelf en het eigen kunnen.

Het plezier en het ontdekken van het materiaal en eigen talenten staan centraal. Het

resultaat is daaraan ondergeschikt. De activiteiten worden aangeboden in verschillende werkvormen: grote groep, kleine kring, individueel, in de groepsruimte of buiten de groepsruimte. Binnen de groepsruimte zijn verschillende (gemeenschappelijke) hoeken aanwezig die al dan niet gedeeld worden met de onderbouw; bijvoorbeeld de huishoek, de bouwhoek, de leeshoek. Materialen die aanwezig zijn in de hoeken passen bij de leeftijd van de kinderen en passen ook bij het thema.

Tevens is de pedagogisch medewerker zich bewust van de interactiemogelijkheden tijdens de overige activiteiten, bijvoorbeeld een tafelmoment en het verschoneren.

De kinderen met een VVE indicatie

Voor de kinderen met een VVE-indicatie worden er minimaal twee keer per week activiteiten gearrangeerd die aansluiten de ontwikkelingsgebieden (o.a. workshops op basis van een groepsplan en de mogelijkheid tot deelname aan een wekelijkse gezamenlijk educatieve kringactiviteit met groep 1).

Taal en begeleiding

Ieder dagdeel wordt er voorgelezen in de grote of kleine kring. Voorlezen stimuleert de taalontwikkeling, de spel- en denkontwikkeling van kinderen.

Bij de thema's wordt gebruik gemaakt van vooraf bepaalde (doel)woorden die in de activiteiten nadrukkelijk gebruikt worden. Woordjes die kinderen zelf aangeven bij hun beleving van het thema kunnen toegevoegd worden. De doelwoorden worden gevisualiseerd met echte materialen en waar nodig met afbeeldingen en komen op verschillende wijze aan bod.

Bij Hoera kindercentra stimuleren we de kinderen om veel te vertellen en actief bezig te zijn met taal. Interactie tussen de kinderen onderling wordt gestimuleerd alsook de interactie tussen het kind en de pedagogisch medewerker.

De taalstimulering vindt ook plaats binnen het spel van de kinderen waarin de pedagogisch medewerker een actieve en begeleidende rol speelt. Taalstimulering vindt zowel binnen als buiten plaats, tijdens alle activiteiten. Ook tijdens het buitenspel zijn de pedagogisch medewerkers bewust bezig met het uitlokken van taal.

Kinderen met een VVE-indicatie

Aan de kinderen met een VVE-indicatie worden extra taalactiviteiten aangeboden. In een klein groepje of individueel worden (nieuwe) woorden aangeleerd vanuit de principes:

- Selecteren (voorbereiden)
- Semantiseren (betekenis geven aan)
- Consolideren (herhalen/ inslijpen)
- Controleren (kennen ze de woorden)

Motoriek en begeleiding

Buitenspelen is een onmisbaar onderdeel tijdens het peuterprogramma. Bij Hoera kindercentra krijgen kinderen de ruimte om te klauteren, te rennen, met water en zand te experimenteren en te oefenen met rijdend materiaal. We stimuleren de VVE-kinderen om mee te doen. Samen plezier beleven aan motorisch activiteiten staat voorop.

We streven ernaar om elke dag, ongeacht het weer, even naar buiten te gaan om kinderen de verschillende weersomstandigheden te laten voelen en daarbij taal toe te voegen. Ook als we binnen zijn, bieden we activiteiten aan om de grote en de kleine motoriek te stimuleren. We laten kinderen daarbij veel zelf doen.

Daarnaast kan er binnen Kindcentrum LEEF tevens gebruik gemaakt worden van de gemeenschappelijke gymzaal en de gemeenschappelijke hal met speelhoeken (onderbouw).

Naast de grove motoriek is er ook aandacht voor de fijne motoriek en de sensomotoriek.

De fijne motoriek wordt gestimuleerd door knip-, plak- en kleurwerkjes, door het aanbod van puzzels, kralen, enz. De sensomotoriek wordt gestimuleerd door te spelen met zand, water, mais, papier, scheerschium, herfstmateriaal, exploratiebak enz.

Rekenprikkel en begeleiding

Spelenderwijs worden kinderen geconfronteerd met vaardigheden zoals beginnende rekenontwikkeling en ruimtelijke oriëntatie. Verder worden er diverse spelactiviteiten en materialen aangeboden om de kinderen te prikkelen, denk aan torens bouwen en blokjes tellen, is deze toren hoog of laag, enz. Tijdens het fruitmoment worden er verschillende gelegenheden aangegrepen om de begrippen meeste, minste, veel weinig, enz. te benoemen.

Daarnaast komen er binnen het thema regelmatig activiteiten aan bod die de rekenontwikkeling stimuleren. Ook wordt er o.a. binnen de workshops gedifferentieerd naar leeftijd, ontwikkelingsgebied en ontwikkelingsniveau.

Kinderen met een VVE indicatie

De kinderen met een VVE-indicatie stimuleren we extra hieraan mee te doen en worden extra uitgedaagd om te komen tot taal.

Dagindeling

Gedurende 40 weken per jaar, vindt er een gestructureerd programma-aanbod plaats. Het peuterprogramma wordt veelal gedurende de ochtenden aangeboden.

Terugkerende activiteiten in het programma zijn:

- Kringgesprek;
- Keuze activiteit;
- Gezamenlijk fruit- en drinkmoment;
- Taalstimuleringsactiviteit en/of workshops;
- Spel (binnen en/of buiten);
- Gezamenlijke gezonde lunch;
- Dagdeel afsluiting.

De meeste kinderen komen minimaal twee dagdelen per week naar de peutergroep. De kinderen met een VVE-indicatie komen vier dagdelen per week. Hoera is wettelijk verplicht om een peuterprogramma van 16 uur te faciliteren.

Bij het peuterprogramma is het belangrijk dat kinderen regelmaat in de dagindeling ervaren. Regelmaat geeft veiligheid en vertrouwen voor kinderen. Daarom hanteert de groep een vaste dagindeling, we visualiseren dit middels dagritmekaarten.

De dagritmekaarten hangen op kind hoogte, op een zichtbare plaats. Kinderen kunnen, ter ondersteuning, gedurende de ochtend zelf op de kaarten kijken.

De volgende kaarten worden o.a. gebruikt: vrij spel, handen wassen, eten en drinken, wc, naar buiten, kringactiviteit, knutselen, feest vieren en naar huis.

Door de structuur weten de kinderen precies waar ze aan toe zijn. Als peuters het even moeilijk hebben, kijken we samen nog eens naar de kaarten. Zo zien we wat al gedaan is en wat we nog gaan doen. Vaak helpt dit heel goed.

1.6 Het volgen van de ontwikkeling, Kijk!

Peutervolgsysteem

Alle peuters worden bij ons gevolgd middels een peutervolgsysteem genaamd 'KIJK'. Dit peutervolgsysteem heeft betrekking op de sociaal- emotionele ontwikkeling, de taalontwikkeling en rekenontwikkeling (hierbij kunt denken aan begrippen als voor/achter, veel/weinig, hoog/ laag maar ook de kleurenkennis en kennis van vormen valt hier onder. Het peutervolgsysteem brengt duidelijk de ontwikkeling van het kind in kaart en geeft de pedagogisch medewerkers handvatten om hun handelen en aanbod van activiteiten aan te passen.

Kijk is opgebouwd vanuit ontwikkelingslijnen en mijlpalen. Betrokkenheid en basiskennmerken van kinderen zijn de pijlers van KIIK. We houden regelmatig de ontwikkeling van kinderen bij in de observatieklapper en op afgesproken momenten (minimaal jaarlijks rond de verjaardag van het kind) wordt een compleet beeld van een kind uitgewerkt en met de ouders besproken. Indien daar aanleiding voor is, zullen de gegevens al eerder met de ouders worden besproken. De gegevens van het peutervolgsysteem worden overgedragen aan de basisschool wanneer het kind 4 jaar wordt. (Mits de ouder hier toestemming voor geeft).

Voor alle kinderen met een specifieke ondersteuningsvraag (o.a. VVE) wordt er gewerkt met een afgestemd plan. Hiervoor gebruiken we hetzelfde formulier dan bij groep ½. Dit peuterplan omschrijft de ondersteuningsbehoefte van het kind en aan welke doelen gewerkt gaat worden en op welke manier. Het plan wordt geëvalueerd. Heeft de aangeboden begeleiding effect gehad. Er wordt structureel een overzicht bijgehouden van kinderen die meer ondersteuning nodig hebben. Indien nodig wordt, altijd in overleg met de ouders/verzorgers, de expertise van externe samenwerkingspartners aangevraagd wanneer we deze expertise niet zelf in huis heeft. De kwaliteitsmedewerker 'jonge kind' van de basisschool is het eerste aanspreekpunt voor ouders en pedagogisch medewerkers wanneer er vragen zijn rondom de ontwikkeling van een jong kind. De kwaliteitsmedewerker heeft ook regelmatig overleg met de pedagogisch medewerkers over de ontwikkeling van kinderen. Ouders geven hiervoor toestemming middels het algemene toestemmingsformulier. Bij specifieke vragen wordt er nogmaals toestemming voor overdracht gevraagd aan de ouders.

Wanneer er zorgen rondom het kind liggen die binnen de reguliere samenwerkingsverbanden met betrokken partners niet kunnen worden opgelost, kan er een beroep worden gedaan op de gezinscoach, JGZ of het zorgteam Peel en Maas.

Door het volgen van de ontwikkeling van ieder kind, sluit de pedagogisch medewerker aan bij de individuele behoefte van het kind. Om deze ontwikkelingsbehoefte goed te kunnen volgen en een doorgaande ontwikkelingslijn te kunnen waarborgen, heeft ieder kind bij ons een eigen mentor. Deze mentor is een pedagogisch medewerker die werkzaam is op de groep van het kind. Ouders worden tijdens de intake en via het ouderportaal geïnformeerd over welke pedagogisch medewerker de mentor is van hun kind. De mentor volgt de ontwikkeling en het welbevinden van het kind middels Kijk en observaties en bespreekt dit met de ouders. Jaarlijks ontvangen de ouders rond de verjaardag van hun kind, een uitnodiging voor een oudergesprek. Indien nodig wordt er vaker een gesprek ingepland. De mentor of de ouders nemen hiervoor het initiatief. Ouders van VVE-geïndiceerde kinderen krijgen minimaal 2x per jaar een uitnodiging voor een oudergesprek. Daarnaast hebben de GGD en medewerkers een overleg waarbinnen alle VVE kinderen en de voortgang van de ontwikkeling worden besproken.

De ouders van VVE kinderen hebben vooraf een VVE intake, zodat zij op de hoogte zijn hoe wij werken met hun kind en wat er van ouders verwacht wordt. Bij elk VVE kind wordt een passend peuteroverzicht ingevuld waarin het kind in 'beeld' wordt gebracht. Ook wordt hier de ondersteuningsbehoefte in verwoord waar binnen een periode aan gewerkt wordt. Vervolgens een evaluatie om dan hieruit evt. nieuwe en/of aangepaste doelen te stellen.

Waar passend is kan de vraag komen om ouder(s) met momenten op de groep te laten aansluiten.

Voor de overdracht naar de basisschool geven de ouders schriftelijk toestemming op het Kijk registratieformulier of aanmeldingsformulier van de basisschool. Het

registratieformulier wordt als het kind bijna 4 jaar is overgedragen aan de basisschool. De mentor is verantwoordelijk voor deze overdracht. Het betreft altijd een "warme overdracht" naar de basisschool, ongeacht of het een kind met een VVE indicatie is of niet.

Scholing en bijscholing

In samenspraak met de gemeente worden alle pedagogisch medewerkers die bij ons werkzaam zijn geschoold. Dit gebeurt procesmatig.

Bijscholing vindt plaats op verschillende gebieden waaronder:

- Scholing Uk & Puk (VVE) continu
Inhoud:
  - ontwikkeling van het jonge kind
  - manieren waarop het jonge kind 'leert'
  - gericht en methodisch stimuleren
  - ontwikkelingsgericht werken
  - observeren
  - taalontwikkeling
  - ouderbetrokkenheid
- Scholing meldcode kindermishandeling (continu)
Inhoud:
  - meldcode kindermishandeling en de te volgen procedure
  - signalen van kindermishandeling
- Scholing kinder-EHBO/ BHV (continu) Binnen ons kindcentrum is er altijd iemand aanwezig met dit diploma.

Begeleiding van de pedagogisch medewerkers

Tijdens werkoverleggen komt de voorgenoemde scholing regelmatig terug en vinden kindbesprekingen plaats. Daarnaast wordt er op de groepen gecoached door de leden van het kwaliteitsteam en de leidinggevende.

1.6.1 Mentor, gecombineerd met het volgen van de ontwikkeling

Door het volgen van de ontwikkeling van ieder kind, sluit de pedagogisch medewerker aan bij de individuele behoefte van het kind. Om deze ontwikkelingsbehoefte goed te kunnen volgen en een doorgaande ontwikkelingslijn te kunnen waarborgen, heeft ieder kind bij Hoera een eigen mentor. Deze mentor is een pedagogisch medewerker die werkzaam is op de groep van het kind. Ouders worden tijdens de intake en via het ouderportaal geïnformeerd over welke pedagogisch medewerker de mentor is van hun kind. De mentor volgt de ontwikkeling en het welbevinden van het kind middels Kijk en observaties en bespreekt dit met de ouders. Jaarlijks ontvangen de ouders rond de verjaardag van hun kind, een uitnodiging voor een oudergesprek. Indien nodig wordt er vaker een gesprek ingepland. De mentor of de ouders nemen hiervoor het initiatief. Ouders van VVE-geïndiceerde kinderen krijgen minimaal 2x per jaar een uitnodiging voor een oudergesprek. Daarnaast hebben de GGD en Hoera een aantal keren per jaar een overleg waarbinnen alle VVE en SMI (=sociaal medische indicatie) kinderen en de voortgang van hun ontwikkeling worden besproken. De kwaliteitsmedewerker, van de basisschool, sluit ook aan tijdens dit overleg als dit meerwaarde heeft. Er vindt altijd een overdracht plaats voor en achteraf dit overleg naar de mentor en de kwaliteitsmedewerker. Indien nodig kan er altijd een beroep worden gedaan op de kwaliteitsmedewerker.

De mentor brengt ook het kind in bij kind besprekingen die structureel geagendeerd zijn, Kijk en de observaties zijn hierbij hulpmiddel; en neemt indien nodig het initiatief voor

een ontwikkelgesprek met andere betrokkenen dan ouders. Ouders geven hier vooraf toestemming voor middels het toestemmingsformulier.

Voor de overdracht naar de basisschool geven de ouders schriftelijk toestemming op het Kijk registratieformulier. Het registratieformulier wordt als het kind bijna 4 jaar is overgedragen aan de basisschool. De mentor is verantwoordelijk voor deze overdracht. Het betreft een "warme overdracht" naar de basisschool, ongeacht of het een kind met een VVE indicatie is of niet.

Kindbesprekingen

De verzamelde informatie van Kijk is een goed hulpmiddel bij de oudergesprekken en kind besprekingen met het team, GGD, school en andere betrokken partners. De kinderen met een VVE indicatie worden tijdens elk werkoverleg (iedere 6 weken) binnen het team besproken, of op het moment dat er ontwikkelingsvragen zijn.

Tijdens elk werkoverleg wordt er tijd vrijgemaakt voor kindbespreking in het team.

Doorgaande lijnen

Bij kindcentrum LEEF werken professionals vanuit één team en kunnen waar nodig gebruik maken van elkaars expertise. De groepen werken met dezelfde thema's. Deze thema's zijn bijvoorbeeld seizoenen, actuele feesten zoals Sinterklaas, Kerstmis, Pasen, maar ook Kinderboekenweek en een feestweek. De doorgaande ontwikkelingslijn wordt in beeld gebracht middels het kind volgsysteem, observaties en oudergesprekken.

Gegevens worden bewaard in het kind dossier en bij doorstroom naar de basisschool, na goedkeuring van de ouders, doorgegeven aan school middels een warme overdracht. De kwaliteitsmedewerker van het IKC volgt samen met de professionals van de groep de voortgang van de ontwikkeling van kinderen en ondersteunt en adviseert waar nodig.

Netwerk overleg

Wanneer er ontwikkelingsvragen rondom het kind liggen die binnen de reguliere samenwerkingsverbanden met betrokken partners niet kunnen worden opgelost, kan er een beroep worden gedaan op de jeugd- en gezinswerker of op het netwerk 0-4 Peel en Maas.

1.7 Mentorschap en het volgen van de ontwikkeling in de BSO

Door het volgen van de ontwikkeling van ieder kind, sluit de pedagogisch medewerker aan bij de individuele behoefte van het kind. Deze mentor is een pedagogisch medewerker die werkzaam is op de groep van het kind. Ouders worden tijdens de intake en via het ouderportaal geïnformeerd over welke pedagogisch medewerker de mentor is van hun kind. Ook het kind wordt geïnformeerd wie zijn/haar mentor is. De mentor volgt de ontwikkeling en het welbevinden van het kind middels observaties en kind gesprekjes. Jaarlijks wordt de mogelijkheid voor een oudergesprek geboden. Daarnaast is er altijd de mogelijkheid voor een tussentijds gesprek. Dit kan zowel op initiatief van ouders als van de pedagogisch medewerker (mentor). Tijdens het gesprek worden de ontwikkeling en het welbevinden van het kind besproken. Een korte weergave wordt vastgelegd in het LOVS van de school.

De mentor brengt ook het kind in bij kind besprekingen en neemt indien nodig het initiatief voor een ontwikkelgesprek met andere betrokkenen dan ouders. De kwaliteitsmedewerker van de basisschool kan te allen tijde geraadpleegd worden. Ouders geven hier vooraf toestemming voor middels het toestemmingsformulier.

Kindbesprekingen

De verzamelde informatie van observaties, de kindgesprekken en de evt. smiley formulieren zijn een goed hulpmiddel bij de oudergesprekken en kind besprekingen met het team, GGD, school en andere betrokken partners. De kinderen met een extra

ondersteuningsvraag worden tijdens elk werkoverleg binnen het team besproken, of op het moment dat er ontwikkelingsvragen zijn.

Tijdens elk werkoverleg wordt er tijd vrijgemaakt voor kindbespreking in het team.

1.8 Wenbeleid

Binnen het kindcentrum is het mogelijk dat kinderen komen wennen in hun nieuwe stamgroep. Deze wenaafspraak zal door de pedagogisch medewerker in overleg met de ouders worden gemaakt.

Wenbeleid bij nieuwe instroom dagopvang (extern)

Een kind mag twee weken voorafgaande aan de plaatsing twee keer komen wennen, indien nodig. Wenafspraken worden alleen gemaakt op momenten dat de groepsbezetting in de wengroep dit toelaat en de BKR (beroepskracht-kind ratio) niet overschreden wordt op het moment dat het kindje naar de wengroep komt. Het wennen bij instroom van nieuwe kinderen kan gedurende maximaal 5,5 uur per wennmoment. In de wenperiode is het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen de pedagogisch medewerker, de ouder(s)/verzorger(s) en het kind het belangrijkste doel. Kinderen willen zich veilig en geborgen voelen, maar ouders/verzorgers willen ook met vertrouwen hun kind kunnen brengen.

Wanneer kinderen komen wennen in de groep, leren ze hun groepsgenootjes al een beetje kennen, ze draaien mee in de structuur van de dag. Tijdens het wennmoment is er een vaste pedagogisch medewerker van die groep aanwezig zodat het kind al kan kennismaken met de pedagogisch medewerker. Het kind wordt vanuit nabijheid begeleid zodat het zich veilig en vertrouwd gaat voelen in de groep.

Wenbeleid bij doorstroom dagopvang (intern)

Een kind kan om verschillende redenen doorstromen naar een andere stamgroep:

- Een kind dat de leeftijd heeft om naar een andere groep door te stromen;
- Een kind dat eerder toe is aan een volgende groep en alvast gaat spelen op de nieuwe groep;
- Een kind dat later doorstroomt naar een volgende groep in verband met ontwikkeling.

Wenafspraken worden alleen gemaakt op momenten dat de groepsbezetting in de wengroep dit toelaat en de BKR niet overschreden wordt op het moment dat het kindje naar de wengroep gaat. In voorkomende situaties kan een pedagogisch medewerker van de eigen groep met het wenkindje mee naar de wengroep tijdens het wennen (afhankelijk van de BKR).

Tenslotte kan het voorkomen dat een kindje alleen kan gaan wennen op dagen dat het normaal gesproken niet naar de opvang komt (omdat er alleen op deze momenten plaats is om te wennen binnen de BKR). In dit geval bestaat er de mogelijkheid om in aanwezigheid van een van de ouders te komen wennen op elke gewenste dag.

Een wenaafspraak wordt door de groep in overleg met ouders gepland. Alle gegevens van het kind, o.a. stamgegevens, toestemmingsverklaring, observatieverslagen etc. worden gebundeld in het kind dossier. De gegevens uit het kinddossier gaan mee tijdens de overdracht naar de nieuwe stamgroep.

1.8.1 Wenbeleid binnen de BSO

Binnen de BSO is het mogelijk dat kinderen komen wennen in hun nieuwe basisgroep. Deze wenaafspraak zal door de pedagogisch medewerker in overleg met de ouders worden gemaakt.

Wenbeleid bij nieuwe instroom BSO (extern)

Binnen het kindcentrum is het mogelijk dat nieuwe kinderen komen wennen in hun basisgroep. Ongeveer twee weken voorafgaande aan de plaatsing zal men het kind hiervoor uitnodigen en indien nodig 2 keer laten plaatsvinden.

Het wennen bij instroom van nieuwe kinderen is en gedurende maximaal 3,0 uur per wenumoment. Wenafspraken worden alleen gemaakt op momenten dat de groepsbezetting in de wengroep dit toelaat en de BKR niet overschreden wordt op het moment dat het kindje naar de wengroep gaat.

In voorkomende situaties kan een medewerker van de eigen groep met het wenkindje mee naar de wengroep tijdens het wennen (afhankelijk van de BKR).

In de wenperiode is het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen de pedagogisch medewerker, de ouder(s)/verzorger(s) en het kind het belangrijkste doel. Kinderen willen zich veilig en geborgen voelen, maar ouders/verzorgers willen ook met vertrouwen hun kind kunnen brengen.

Bij de eerste wenaafspraak worden ouder(s) en kind aansluitend aan schooltijd verwacht of wordt dit in overleg met ouders gepland wanneer er geen kinderen bij de BSO zijn. Zo kan het kind en zijn/haar ouders rustig kennis maken met de omgeving, het spelmateriaal, het dagritme en andere vragen die boven komen. Wanneer de eerste wenaafspraak gemaakt is aansluitend aan schooltijd heeft een pedagogisch medewerker de ruimte het kind en de ouders te verwelkomen en uit te leggen hoe de dagelijkse structuur van de BSO er uit ziet. De andere kinderen zijn dan binnen en hebben een activiteit.

Tenslotte kan het voorkomen dat een kindje alleen kan gaan wennen op dagen dat het normaal gesproken niet naar de opvang komt (omdat er alleen op deze momenten plaats is om te wennen binnen de BKR). In dit geval bestaat er de mogelijkheid om in aanwezigheid van een van de ouders te komen wennen op elke gewenste dag.

Wenbeleid bij doorstroom BSO (intern)

Binnen het kindcentrum is het mogelijk dat kinderen komen wennen in hun nieuwe basisgroep. Deze wenaafspraak zal door de pedagogisch medewerker in overleg met de ouders worden gemaakt.

In voorkomende situaties kan een medewerker van de eigen groep met het wenkindje mee naar de wengroep tijdens het wennen (afhankelijk van de BKR).

Een kind kan om verschillende redenen doorstromen naar een andere basisgroep:

- Een kind dat de leeftijd heeft om naar een andere groep door te stromen;
- Een kind dat eerder toe is aan een volgende groep en alvast gaat spelen op de nieuwe groep;
- Een kind dat later doorstroomt naar een volgende groep in verband met ontwikkeling.

De BKR op groepsniveau kan tijdens het wennen tijdelijk worden losgelaten.

Een wenaafspraak wordt door de groep in overleg met ouders gepland.

Alle gegevens van het kind, o.a. stamgegevens, toestemmingsverklaring, observatieverslagen etc. worden gebundeld in het kinddossier. De gegevens uit het kinddossier gaan mee tijdens de overdracht naar de nieuwe basisgroep.

1.9 Beleid rondom extra dagdelen

Incidenteel afnemen extra dagdeel

Er bestaat de mogelijkheid voor ouders om incidenteel een extra dag(deel) af te nemen, dat buiten de vaste contacturen valt. Dit is mogelijk wanneer de maximale stamgroeps grootte evenals het aantal pedagogisch medewerkers gehandhaafd blijft (BKR). Deze incidentele opvangdag vindt in principe binnen de eigen stamgroep plaats. De mogelijkheid om een extra opvangdag of ruildag buiten de stamgroep af te nemen, indien geen plaats is op de eigen groep, wordt in overleg met de ouders van het betreffende kind besproken en schriftelijk vastgelegd.

Uitbreiding of wijziging van dagdeel

Het uitgangspunt bij uitbreiding of wijziging van een dagdeel is dat het kind in de oorspronkelijke stamgroep geplaatst wordt. Wanneer de groeps grootte het niet toelaat het kind een extra dag(deel) in deze groep te plaatsen, kan in overleg met ouders besloten worden het kind voor die dag/dat dagdeel tijdelijk in een andere groep te plaatsen. Een kind kan in maximaal één andere groep geplaatst worden. Zodra er plaats is in de oorspronkelijke stamgroep wordt het kind overgeplaatst naar deze groep. In de (nieuwe) plaatsingsovereenkomst wordt vermeld dat het kind voor die dag in een andere groep wordt opgevangen en voor welke periode. De ouders geven schriftelijk toestemming op de plaatsingsovereenkomst.

1.10 Open deurenbeleid en vier-ogenprincipe

We vinden het belangrijk om te differentiëren in leeftijden en ontwikkelingsbehoeftes, daarom werken we ook vanuit een open deurenbeleid. Zo kunnen bijvoorbeeld jonge kinderen leren van de oudere kinderen. Oudere kinderen leren ook rekening te houden met de jongere kinderen.

Alle kinderen zitten in een stamgroep, dit is hun vaste groep. Op sommige momenten worden de kinderen in groepen van een andere samenstelling opgevangen. Er worden bijvoorbeeld activiteiten georganiseerd buiten de groepsruimten, zoals buiten en/of in de speelhal. Daarnaast schept de bezettingsgraad gelegenheid om kinderen uit verschillende groepen met elkaar en elkaars speelgoed te laten spelen, bijvoorbeeld tijdens minder drukke dagen, tijdens vakanties etc. Kinderen kunnen hierdoor steeds vaker kiezen waar en met wie ze willen spelen. Als kinderen deelnemen aan activiteiten die niet plaatsvinden in de stamgroep, dan geven ouders hiervoor toestemming middels het formulier toestemmingsverklaring. Het betreft activiteiten in het kader van de samenwerking met de basisschool of activiteiten die plaatsvinden op een andere locatie van Hoera.

1.10.1 Open deurenbeleid binnen de BSO

Alle kinderen zitten in een vaste basisgroep, wanneer ze uit school komen en kiezen hun het fruit- en drinkmoment. Ze besluiten wat ze willen gaan doen. Dit kunnen ook activiteiten zijn die georganiseerd worden buiten de groepsruimten, zoals activiteiten buiten of in de sporthal. De medewerkers verspreiden zich over de activiteiten, rekening houdend met de BKR. Open deurenbeleid draagt positief bij aan de ontwikkeling van kinderen. Zo kunnen bijvoorbeeld jonge kinderen leren van de oudere kinderen. Oudere kinderen leren ook rekening te houden met de jongere kinderen. Het kan voorkomen dat een kind zijn vaste basisgroep verlaat, bijvoorbeeld tijdens de volgende activiteiten: buiten wandelen, naar een speeltuintje in de wijk, naar de winkel of andere van te voren afgesproken activiteiten, zoals een museumbezoek, zwemmen, naar de binnenspeeltuin ect.

Ook de indeling van de locatie speelt een belangrijke rol als het gaat om openheid en transparantie.

- We hebben een "open deuren beleid". De deuren tussen de groepen staan geregeld 'open'; men loopt makkelijk bij elkaar binnen.
- We verwijzen naar het beleidsstuk m.b.t. het Vierogenprincipe naar veiligheids- en gezondheidsbeleid.

Er wordt jaarlijks in een teamoverleg en tijdens de herhaling EHBO kindgericht en reanimatie stilgestaan bij de Landelijke Meldcode. Zo nodig worden er extra bijeenkomsten in dit kader georganiseerd, bijvoorbeeld in samenwerking met Algemeen Maatschappelijk Werk en Veilig Thuis.

Jaarlijks wordt het vier ogen beleid met de oudercommissie van het kindcentrum geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. Tussentijds evalueren is mogelijk op aanvraag van de oudercommissie.

1.11 Personele samenstelling

De pedagogisch medewerkers zijn gekwalificeerde beroepskrachten. Minimaal MBO niveau 3, SPW/PW, overeenkomstig met de CAO Kinderopvang. Alle vaste pedagogisch medewerkers hebben de Cursus Uk & Puk gevolgd (of Vversterk). Binnen Hoera wordt er gestreefd naar optimale continuïteit, door zoveel mogelijk vaste pedagogisch medewerkers in een groep te zetten. Naast de pedagogisch medewerkers werkt er ook assistent leidinggevende binnen een sub team. Een assistent leidinggevende houdt zich met name bezig met groep overstijgende taken o.a. eerste aanspreekpunt voor ouders bij vragen, voeren van intakegesprekken, deelnemen aan een voortgang overleg, voorzitten van een werkoverleg etc. Aansturing van het Kindcentrum is in handen van de leidinggevende van het Kindcentrum.

Ondersteuning door niet beroepskrachten

De beroepskrachten worden ondersteund door een interieurverzorgster. Zij is in het bezit van een geldig VOG en draagt nooit de verantwoordelijkheid over een groep. Zij wordt begeleid door de leidinggevende van het Kindcentrum.

Stagiaires

Er wordt aan leerlingen de mogelijkheid geboden om stage te lopen binnen het kindcentrum. We zorgen voor een goede balans tussen student en medewerkers. Per groep niet meer dan één student. In totaal zorgen we ervoor dat we niet meer dan 33% van het aantal pm-ers in zetten. Ze zijn altijd **boventallig** aanwezig in een groep. Zij worden begeleid door een werkbegeleider op locatie. De algehele coördinatie rondom stage gebeurt door de stage coördinator.

Welke werkzaamheden door een stagiaire worden uitgevoerd is afhankelijk van opleiding en niveau. Zo zullen leerlingen die de opleiding Helpende Welzijn-2 volgen, zich richten op huishoudelijke taken. Stagiaires van de opleiding PW-3 en PW-4 richten zich ook, onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers, op de verzorging en begeleiding van kinderen. Deze taken worden in de loop van de stageperiode geleidelijk opgebouwd/uitgebreid. Niveau 4 leerlingen kunnen ook ondersteunende werkzaamheden uitvoeren voor de senior pedagogisch medewerker, het betreft dan veelal groep overstijgende taken.

Ook leerlingen van een HBO opleiding, bijvoorbeeld Management Kinderopvang, Pedagogiek, Social Work, wordt de gelegenheid geboden praktijkervaring op te doen.

Begeleiding stagiaires

De stagiaires worden gekoppeld aan een vaste medewerker op de groep. Deze neemt de begeleiding van de opdrachten en beoordeling op zich. Tijdens de werkoverleggen worden de stagiaires besproken met de andere collega's. Op deze manier waarborgen we transparantie in het team en voor de stagiaires een brede begeleiding. Iedere maand is er een begeleidingsgesprek buiten de groep waarin leerdoelen en voortgang besproken worden. Opdrachten worden tijdens rustige momenten op de groep besproken. Ook is er vier keer per schooljaar een beoordelingsmoment waarin de stagiaires gevraagd wordt om hun groei en voortgang aan te tonen. Afhankelijk van opleiding van de stagiaires is er nog een gesprek met de praktijkbegeleider van school.

Binnen ons kindcentrum kunt u te maken krijgen met de volgende stagiaires:

1. Pedagogisch Werk niv. 3 en 4: (maandag, dinsdag en vanaf periode 3 ook woensdag) Taken en werkzaamheden zijn; observeren, begeleiden van kinderen, mee spelen met de kinderen, fruit klaar maken, onder begeleiding kinderen mee naar bed brengen. Later ook helpen met activiteiten voor te bereiden en uit te voeren. Mee denken over nieuwe thema's, onder begeleiding een oudergesprek mee voeren, bijwonen van vergadering als past.
2. In september stagiaires van het VMBO die 2 weken komt 'snuffelen' om zo een beeld te kunnen vormen wat kinderopvang/peuterprogramma inhoudt. Zij komen dan vooral meekijken en mee spelen met de kinderen. Begeleiding door de pm'er van de groep en de assistent leidinggevende.
3. Een pedagogiek 1ste jaars student: Begeleiding door de pm'er van de groep en door de assistent leidinggevende van de locatie. Taken en werkzaamheden zijn; observeren, begeleiden van kinderen, meespelen met kinderen, deelnemen aan activiteiten met de kinderen. Later evt. ook meedenken met aanbod in activiteiten passend in een thema. Als passend is een vergadering/werkoverleg bijwonen.

U wordt via het ouderportaal en het informatiebord op locatie geïnformeerd over stagiaires.

1.12 Oudercommissie

Hoera kindercentra werkt met oudercommissies. Ouders van de kinderen die gebruik maken van de opvangvoorziening worden uitgenodigd om deel te nemen aan de oudercommissie. Hiervoor worden nieuwe ouders bij een kennismakingsgesprek voor uitgenodigd en verder kunnen we via het ouderportaal een oproep plaatsen als dit nodig is en ouders persoonlijk hiervoor uitnodigen. De oudercommissie vergadert ongeveer 6 keer per jaar, dit bepaalt de oudercommissie. Bij LEEF is een gezamenlijke oudergeleding voor zowel MR als oudercommissie. Er wordt altijd gezamenlijk gestart en vervolgens in 2 aparte themabijeenkomsten met elkaar verder gesproken. Dit is zichtbaar in de notulen.

Oudercommissie/Alternatieve ouderraadpleging

De Wet kinderopvang regelt de positie van ouders via de oudercommissie en het klachtrecht. Per 1 januari 2016 is de wetwijziging omtrent de positie van ouders in de kinderopvang in werking getreden. In de wetwijziging is tevens een vorm van alternatieve ouderraadpleging opgenomen, het op een andere manier, dan in oudercommissie, betrekken van de ouders. Dit is van belang wanneer het, aantoonbaar, niet lukt een oudercommissie geformeerd te krijgen, ondanks diverse inspanningen, in een kindcentrum waar maximaal vijftig kinderen worden opgevangen. Aangezien kindcentrum LEEF een goed vertegenwoordigde oudercommissie heeft, is deze alternatieve ouderraadpleging voornamelijk niet van toepassing.

2. Kindcentrum LEEF

2.1 Doelstelling

Het kindcentrum biedt opvang aan kinderen van 6 weken tot 13 jaar. De kinderen krijgen de mogelijkheid zich optimaal te ontwikkelen en krijgen ruimte voor de ontplooiing van hun eigenheid en hun individualiteit. De pedagogisch medewerkers proberen dit proces bewust en actief te stimuleren.

2.2 Pedagogisch klimaat

In ons pedagogisch klimaat hechten we er veel waarde aan dat kinderen zich veilig en vertrouwd voelen. We spelen in op de ontwikkeling van kinderen en staan open voor de kinderen. We stimuleren bijvoorbeeld de zelfstandigheid van kinderen, door ze zoveel mogelijk op hun eigen kunnen aan te spreken. We bieden de kinderen ook een uitdagende omgeving, waarin ze op ontdekking kunnen gaan.

Bij BSO is de sfeer huiselijk. Er wordt aangesloten bij de thuissituatie van een kind. Kinderen denken en helpen mee bij het aankleden van de ruimte. De pedagogisch medewerkers staan tussen de kinderen in, indien nodig geven zij leiding. De pedagogisch medewerkers staan open voor de wensen en behoeften van elk kind. Ze nemen het kind serieus. Elk kind is uniek en wordt geaccepteerd zoals het is. Het programma is gericht op ontspanning. Elk kind mag zelf kiezen of hij/zij wil meedoen. Wil het kind een vriendje of vriendinnetje meenemen, dan is hiervoor de mogelijkheid. Dit wel na overleg met pedagogische medewerkers.

Bij het kindcentrum gaan we uit van wat een kind nodig heeft: elk kind is uniek en wordt ook zodanig benaderd. Zelfredzaamheid, respect en vertrouwen zijn daarbij sleutelwoorden.

A. Een gevoel van emotionele veiligheid

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Individuele aandacht geven;
- Structuur bieden;
- Warmte en genegenheid bieden;
- Voorspelbaar zijn voor kinderen;
- Signalen van kinderen herkennen.

A1. In de leid(st)er-kind interactie werken wij aan de emotionele veiligheid van een kind.

Kinderen ontlenen een gevoel van veiligheid in de eerste plaats aan de persoonlijke relatie met een pedagogisch medewerker. Het is belangrijk dat er vaste leiding aanwezig is. De pedagogisch medewerker-kind ratio verschilt per groep.

Een pedagogisch medewerker moet sensitief zijn, dit wil zeggen dat ze zich kan verplaatsen in het kind en gevoelig is voor wat er in het kind omgaat. In het handelen van de pedagogisch medewerker komt dit tot uiting door:

- Je loopt naar een kind toe, als je contact maakt, je gaat door de knieën en maakt oogcontact met het kind.
- Je maakt samen plezier en grapjes.
- Je bevestigt het kind positief in z'n gedrag en moedigt het kind aan, bijvoorbeeld "dat kun je goed".

- Je gebruikt het verzorgingsmoment als contactmoment, je legt uit wat je gaat doen voor je handelt, bijvoorbeeld "Ik ga nu je snoet poetsen" of "we gaan plassen"
- Je let op het non-verbale gedrag van een kind en sluit daarop aan.
- Je schat in wanneer het kind behoefte heeft aan aandacht.

Een pedagogisch medewerker moet daar vervolgens responsief op reageren, dit wil zeggen dat hij/zij handelt naar zijn/haar sensitiviteit, waardoor het kind zich begrepen voelt. In het handelen van de pedagogisch medewerker komt dit tot uiting door:

- Je vertaalt / verwoordt gedrag van het kind, bijvoorbeeld "jij bent lief voor dat baby'tje" of "dat heb je goed gedaan".
- Je reageert op verbale /non verbale signalen, bijvoorbeeld "zou jij graag dat autootje willen hebben"?
- Je geeft het kind tijd en ruimte voor initiatief, bijvoorbeeld "doe maar, ga maar vast, dat kan jij wel".
- Je sluit aan op het gedrag, bijvoorbeeld "wat kun jij leuke grapjes maken".
- Je reageert met respect en aandacht, bijvoorbeeld "ik weet dat het ..... maar.....". Elk kind is uniek en verdient dezelfde mate van aandacht.

Je benadert elk kind als een individu. Elk kind is uniek. Je houdt rekening met karaktereigenschappen van het kind en geeft het kind de ruimte om zich te ontwikkelen. Je hebt zicht op de ontwikkelingsfase van het kind. Je gaat ervan uit wat het kind al zelf kan en stimuleert en ondersteunt hem hierbij.

Je leert het kind dat het in een kindercentrum samen met anderen kinderen speelt en dat een kind rekening moet houden met de andere kinderen.

In de communicatie met een kind:

- luister je actief, dit wil zeggen dat je oogcontact maakt, voor een kind gaat zitten, herhaalt en bevestigt;
- geef je kinderen een beurt, nodigt ze of daagt ze uit om iets te zeggen, maar respecteert ook "stille" kinderen;
- wijs je kinderen erop om naar elkaar te luisteren, bijvoorbeeld "luister eens naar Pietje, die heeft iets leuks te vertellen";
- voer je met kinderen één op één gesprekjes;
- praat je niet alleen maar op ge- of verbiedende toon met 'n kind, bijvoorbeeld "dat mag niet" of "kom hier";
- ben je bewust dat de voertaal Nederlands is, dialectgebruik kan in alle gevallen dat het logisch is, bijvoorbeeld het kind spreekt dialect.

Een pedagogisch medewerker geeft de structuur van de dag aan, hij/zij bepaalt uiteindelijk wat er gebeurt. Een kind mag zich afzonderen, het hoeft niet altijd aan alles deel te nemen. Een pedagogisch medewerker bepaalt de groepsregels en handelt daar ook naar. Een pedagogisch medewerker kan het humeur van een kind in schatten en gaat daar in mee tot de groepssfeer of zijn/haar eigen grenzen bereikt zijn. Dan neemt een pedagogisch medewerker maatregelen, zoals negeren, ombuigen/afleiden of straffen.

A2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten creëren wij emotionele veiligheid voor een kind.

Aan de ruimte worden de volgende eisen gesteld:

- De ruimte is een vaste, bekende plek voor het kind (de stam- basisgroep), waar het het grootste gedeelte van de dag verblijft. Dit geldt ook zoveel mogelijk voor de slaapkamers, het kind heeft een 'eigen' bedje.

- Als de accommodatie het toelaat zijn er vaste ruimten voor vaste activiteiten (bijv. speelhal en keuken).
- De grootte is gebaseerd op de normen die staan in de CAO.
- Materiaalkeuze: daagt het kind uit om te spelen.
- Kindgericht: het kind krijgt voldoende uitdaging en wordt niet teveel geprikkeld, het kind mag zelf keuzes maken. Waar het kind niet aan mag komen staat niet binnen handbereik.
- "Warm en eigen": gelegenheid om te snoezelen met het kind. Sfeer maken en gezelligheid creëren.

In de ruimte wordt er aan een 'balans' gewerkt door de ruimte in hoeken in te delen van rust en actie. De groepsruimten moeten veilig zijn en daarbuiten mogen spannende, uitdagende dingen zijn waar kinderen mee leren in aanraking te komen. In de babygroepen moet rust heersen. In de peuter groepsruimten moeten geluid en rust elkaar afwisselen, bijvoorbeeld geen radio aan onder het eten.

De inrichting sluit aan bij de veiligheid van kinderen door middel van:

- De boxen / huisjes en hoeken, binnen en buiten, kan een kind opgaan in zijn spel.
- Kinderen kunnen in een ruimte veilig en ongestoord spelen. Ze kunnen daar pret maken en ondeugende dingen uithalen.
- Kleine kinderen liggen in een box op ooghoogte, grondbox of hangen in een wiebel maxi-cosi/ schommel.

Kenmerken die specifiek gelden voor de binnen- en voor de buitenruimten afzonderlijk zijn:

- Er dient voldoende daglicht naar binnen te vallen en er wordt gestreefd dat kinderen naar buiten kunnen kijken. Regelmatig moet er gelucht worden, als kinderen uit bed komen, de raam openzetten op de slaapkamer.
- Elke dag gaan we naar buiten.
- Binnen is er geborgenheid en buiten moet er gerend en gefietst kunnen worden.
- Zowel binnen als buiten moeten kinderen van verschillende groepen met elkaar samen kunnen spelen.

A3. In en met de groep dragen wij zorg voor de emotionele veiligheid van een kind.

Voor een kind maak je een groep tot een vertrouwde omgeving door:

- Structuur aan te bieden van dagelijkse groepsactiviteiten, bijvoorbeeld rond 9.30 uur fruit eten, om 11.30 uur boterhammen eten bij de allerkleinste etc.
- Vriendschappen te stimuleren, bijvoorbeeld kinderen samen te laten spelen, samen activiteiten te laten doen etc.
- 'Open deuren beleid', kinderen de gelegenheid geven om met andere kinderen uit andere groepen samen te spelen.

We gaan ervan uit dat ieder kind uniek is. Eigenaardigheden van een kind worden gerespecteerd. We houden van de diversiteit van kinderen. Als het gedrag van een kind de groep verstoort, buigen we dit gedrag om of we wijzen het kind op de consequenties van zijn/haar gedrag. Als een kind bijvoorbeeld gooit met auto's, dan proberen we het kind af te leiden, door bijvoorbeeld een activiteit aan te bieden "ga je mee een puzzel maken". We stimuleren dat kinderen hun rol in de groep mogen spelen, bijvoorbeeld een ander kind troosten, leider, verhaalkind etc.

Je bevordert communicatie tussen kinderen door:

- Kringgesprekken te voeren;
- (Zang)spelletjes doen;

- Onderling in kleine groepjes gesprekjes met kinderen te voeren en kinderen daarbij veel aan het woord laten.
- Zelf uitleggen wat hij/zij doet, het voorbeeld te geven.

Om de emotionele respons tussen kinderen te bevorderen doe je:

- Zelf de dingen voor, bijvoorbeeld op een kind afstappen dat moeite heeft met wennen en afscheid nemen.
- Vertalen dat bepaald gedrag een gevoel bij een ander kind teweeg brengt, bijvoorbeeld "als jij Pietje slaat, dan doet dat pijn en dat is niet leuk".
- Kinderen aan elkaar te laten uitleggen wat ze bedoelen of willen met elkaar.

A4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de emotionele veiligheid van een kind waarborgt.

Een kind hoeft niet altijd aan alle creatieve activiteiten mee te doen. Bij kringspelletjes worden kinderen wel gestimuleerd om mee te doen, het kind wordt uitgedaagd en geprikkeld. Elk kind doet wel mee aan de eet- en verzorgmomenten.

Je kunt steun bieden aan een kind tijdens een activiteit door:

- De activiteit aantrekkelijk te maken, zodat het kind wordt uitgedaagd.
- De ontwikkeling van het kind te stimuleren door spel en activiteiten aan te bieden die passen bij de leeftijd van het kind. Het kind voelt zich hierdoor veilig en vertrouwd.
- Een kind te troosten en te helpen.
- Spelmomenten te bevestigen en bewaken (kinderen zelf laten spelen en op afstand toezien).
- Aan- en in te voelen hoe het kind zich voelt en daarop actie te ondernemen.
- In te schatten of je kinderen iets moet uitleggen of dat de kinderen het zelf kunnen.
- Een element in te brengen waardoor het spel uitdagend en vernieuwend blijft.

Om kinderen optimaal te betrekken tijdens activiteiten kun je:

- Activiteiten aanbieden die aansluiten op ontwikkeling en behoefte van het kind.
- Activiteiten aanbieden die herhaling combineren met uitdaging.
- Activiteiten op het juiste moment en op de juiste plaats aanbieden.
- Kinderen van elkaar laten leren en elkaar laten helpen.

Herkenningpunten voor een kind in de structuur van een dag, een maand en een jaar zijn:

- Vaste activiteiten op vaste momenten, bijvoorbeeld om half 12 boterhammen eten.
- Seizoensgebonden activiteiten, bijvoorbeeld met Herfst iets over herfst te knutselen
- Rituelen vernieuwen en veel aandacht blijven geven. Zoals verjaardagen of feesten vieren, een nieuw kind begroeten of afscheid nemen.

A5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die bijdraagt aan de emotionele veiligheid voor een kind.

Kinderen kunnen en mogen zelf kiezen waar ze mee willen spelen. Je kunt wel een richting geven in de keuze, bijvoorbeeld "wil je met de kraaltjes spelen". De pedagogisch medewerker biedt speelgoed aan wat past bij de ontwikkelingsfase van een kind. Kinderen ruimen zelf mee op, worden hiervoor uitgenodigd en gestimuleerd.

Je geeft steun en begeleiding bij het omgaan met het spelmateriaal door:

- Het kind te stimuleren om met afwisselend speelgoed te spelen.
- Inzicht te hebben in waar het kind goed in is en vaak mee speelt. Je biedt dit aan, maar brengt ook andere elementen in het spel.
- Het kind te leren waar het materiaal gebruikt kan worden, leert het kind zelfvertrouwen.

B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Observeren;
- Kinderen ruimte geven;
- Kinderen stimuleren;
- Uitdaging bieden;
- Geduld.

B1. In de leid(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het ontwikkelen van persoonlijke competenties van een kind.

Je stimuleert het kind door:

- Een omgeving te creëren waarin het kind zich veilig en op zijn gemak voelt.
- Het kind uit te dagen om grenzen te ontdekken en te verleggen.
- Positief gedrag te benoemen en compliment geven hierop. Het kind zelfvertrouwen geven, dat het ook fouten mag maken. Het kind op het verkeerde gedrag aanspreken, bijvoorbeeld niet jij bent stout, maar wat jij doet vind ik niet fijn.
- Adequate, functionele instructie te geven en niet van bovenaf, zoals "Kijk uit, blijf af" etc.
- Een extra element in een bekende spelsituatie in te brengen om zo meer uitdaging in het spel te brengen.
- In te spelen op grapjes, humor, "gek-doen" of stout-zijn" van een kind.
- In te gaan op initiatieven van een kind.
- Gevarieerde activiteiten aan te bieden. Je laat het kind zelf initiatief nemen.

Je kunt steun en hulp bieden aan een kind door:

- oefenen, bevestigen, steunen, troosten, helpen, begeleiden, inleven, stimuleren etc.
- alert te zijn dat hij/zij op een positieve manier en toon iets tegen een kind zegt.
- helpen bij het ontdekken van eigen vaardigheden.
- duidelijkheid geven door middel van grenzen stellen.

B2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind

Een pedagogisch medewerker stimuleert een kind om gebruik te maken van een ruimte door:

- Het kind de gelegenheid te bieden voor eigen initiatief: het kind mag zelf bepalen waar het mee speelt. Je respecteert de keuze van het kind.
- Evenwicht te bieden tussen veiligheid en uitdaging.
- Een vertrouwde en bekende sfeer aan te bieden, herkenbare indeling van de ruimte met verschillen tussen rust en actie.
- Mogelijkheden aan te bieden die aansluiten bij leeftijd, ontwikkelingsstadium van een kind, bijvoorbeeld een bouwhoek.
- Duidelijke afspraken te maken over omgangsvormen en gedragsregels in de diverse ruimten.

Afspraken en instructies worden in een begrijpelijke taal gegeven, korte duidelijke zinnen. Er worden mogelijke risico's verwoord van onveilige (spel) situaties. Ongelukjes en "bijna-ongelukken" worden nabesproken.

Mogelijkheden om uitdaging en stimulans in de sfeer van een ruimte te creëren zijn:

- Plaatsjes/hoekjes om even alleen met jezelf te zijn.
- Gebruik van lichte, rustgevendende kleur, gebruik van materiaal om aan te sluiten bij de belevingswereld van een kind.
- Gebruik van verlichting en gepaste muziek op het juiste moment.

B3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind.

Je draagt zorg voor een individueel kind in groepsverband door:

- Persoonlijke aandacht te geven aan een kind. Je noemt bijvoorbeeld de naam op in het kringetje of je begroet de kinderen persoonlijk bij binnenkomst.
- Activiteiten aan te bieden waarmee een kind zichzelf op onderscheidende wijze kan laten zien.
- Mate en soort aandacht geven die past bij zijn/haar behoefte gezien leeftijd, ontwikkelingsfase en karakter.
- Het werken in kleine groepjes.

De groep kan een pedagogisch medewerker gebruiken/benutten als "sociale leeromgeving". Dit kan een pedagogisch medewerker doen door:

- Het oefenen van persoonlijke mogelijkheden, aardigheden en onaardigheden en grenzen in relatie tot een ander: democratisch opvoeden.
- Ervaringen te leren delen met anderen: elkaar troosten, plezier maken, verdriet hebben etc. Kinderen leren van elkaars gedrag.
- Omgaan met/ervaren van gewenst en ongewenst sociaal gedrag in relatie tot anderen.
- Kinderen het gevoel geven, dat ze zich mogen uiten wat betreft hun gevoelens; verdrietig zijn mag, boos zijn mag, vrolijk zijn mag.
- Kinderen te leren om deel van een groep te zijn: delen, wachten, aanpassen, accepteren, respecteren, incasseren, leiderschap, kleinste of grootste/ jongste of oudste zijn.

B4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.

Het activiteiten aanbod kan aansluiten op persoonlijke competenties van een kind door:

- Een gevarieerd aanbod van activiteiten met een evenwicht in gestructureerde activiteiten en vrij spel.
- Kansen bieden voor individuele leermomenten: een kind nieuwe materialen aanbieden, en kans geven tot persoonlijke ontwikkeling.
- Kansen voor zelfoverwinning, voor zelfstandigheid en zelfredzaamheid: kind overwint de angst voor een glijbaan, zelf de jas ophangen etc.
- Het werken in kleine groepjes waardoor je meer individuele aandacht kunt geven gericht op persoonlijke ontwikkeling.
- Uit te dagen, activiteiten aanbieden waardoor het kind 't gevoel krijgt, ik ben hier goed in.
- Activiteiten aan te bieden die bij ontwikkeling van het kind past.

Activiteiten die kans bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten zijn:

- Activiteiten die tegemoet komt aan de individuele behoeften binnen de mogelijkheden van de groep. Een kind mag toeschouwer zijn maar ook actief deelnemen.
- Aanbieden van structuur van een dagdeel geeft veiligheid aan een kind. Veiligheid maakt de stap nemen naar zelfontwikkeling makkelijker.
- Aanbieden van specifieke activiteiten die vaardigheden op specifieke gebieden versterken, bijvoorbeeld plakken.
- Aanbieden van seizoensgerichte /thema gerichte activiteiten, bijvoorbeeld thema-maand herfst.
- Het aanbieden van activiteiten variëren en afstemmen op de ontwikkelingskansen van een kind.
- Activiteiten die een kind kennis laat maken met de dagelijkse dingen, bijvoorbeeld boodschappen doen.

B5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.

Spelmateriaal sluit aan bij het individuele kind doordat:

- Het de ontdekking van eigen persoonlijkheidskenmerken stimuleert zoals zelfvertrouwen, interesse, initiatief.
- Het emoties los maakt van plezier, verrassing, verwondering, on-/geduld, teleurstelling, verdriet etc.
- Past bij de leeftijd, ontwikkelingsfase, mogelijkheden van een kind.
- Het kansen biedt voor individuele leermomenten.
- Het ontwikkelingsgebieden van zelfstandigheid en zelfredzaamheid bevordert.
- Het veilig is en voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen.

Spelmateriaal kan aanzetten tot spel en exploratie doordat:

- Het spannend, uitdagend en interessant is, maar ook vertrouwd en herhaling biedt.
- Het prikkelend is, bijvoorbeeld kleur en geluid.
- Het momenten van overleg en communicatie stimuleert, bijvoorbeeld samen een spelletje doen.
- Het eigenschappen heeft die leiden tot zowel individueel spel als samenspel.
- Het aanzet tot ontdekken, tot grenzen verkennen en overwinnen, exploratie.

Er zijn afspraken over het kiezen van spelmateriaal, het gebruik ervan en het opruimen. Daarnaast zijn er gedragsregels over individueel of gezamenlijk spel.

C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Actieve houding met kinderen;
- Interactie stimuleren;
- Samen plezier hebben;
- Bewust maken van de wereld.

C1. In de leid(st)er-kind interactie bieden wij de gelegenheid voor de sociale competenties van een kind.

De rol/positie van de pedagogisch medewerker tijdens de interactie tussen kinderen onderling is:

- Situatieafhankelijk: sturend, ondersteunend, stimulerend, motiverend, corrigerend, dit geldt ook bij conflictsituaties.
- Je stimuleert het kind om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes in concrete situaties of tijdens spelmomenten. Dit bevordert ook de weerbaarheid van een kind. Je stimuleert kinderen om samen te werken, samen dingen te delen en samen te ervaren, bijvoorbeeld een pedagogisch medewerker zegt tegen een kind: "Ga maar samen met de andere kinderen een hele hoge toren bouwen". Je leert kinderen om te gaan met vriendschap, kameraadschap en "vijandigheid" tussen kinderen.
- Je beschikt over het vermogen om je in te leven in het kind.

C2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

De ruimte biedt kansen voor gezamenlijke en gevarieerde beleving door:

- Afwisseling tussen rustige plekken en actieplekken, bijvoorbeeld knuffelhoek en speelhal.
- Hoeken, plekken waar kinderen alleen of met meerdere kinderen kunnen spelen.
- Een ruimte of een plek die uitdaagt tot rennen, klimmen, verkleden etc.
- Er zijn materialen aanwezig waar kinderen kennis kunnen maken met elementen als nat-droog, zacht-hard, hoog-laag etc.

C3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

De groep kun je als betekenisvolle leeromgeving benutten door:

- Een goede balans te zoeken tussen bekende/ vertrouwde en nieuwe groepsgenoten, bijvoorbeeld de "bekende kinderen" helpen de "nieuwe kinderen" om dingen te vinden.
- Kinderen leren om te gaan met elkaar en elkaars hoedanigheid, bijvoorbeeld de oudste, de kleinste, de rustige etc.
- Kinderen te leren om samen te spelen en samen te delen.
- Activiteiten te organiseren die recht doen aan specifieke (persoon) of gezamenlijke (leeftijd, cultuur) kwaliteiten en ervaringen, bijvoorbeeld koekjes bakken.
- Het kind te stimuleren om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes, bijvoorbeeld "vraag maar aan Pietje, waar je dat speelgoed moet opruimen".
- Ruimte te bieden voor initiatieven van kinderen.
- Het verwoorden van betekenisvolle, emotionele gebeurtenissen in de groep of het gezin, bijvoorbeeld de geboorte van een broertje of zusje in een gezin.
- Kinderen leren om te gaan met conflictsituaties, bijvoorbeeld leren om sorry te zeggen, als ze een ander kind pijn doen.

C4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

In de groep worden allerlei activiteiten georganiseerd. Er is een duidelijke en vaste verdeling tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen, rekening houdend met de nodige variatie en flexibiliteit.

De activiteiten zetten aan tot wisselende groepssamenstellingen, zo leren kinderen om te gaan met verschillende kinderen. Als je bijvoorbeeld gaat knutselen zet je een jonger

kind naast een oudere kind, zodat het oudere kind het jongere kind kan helpen. Er is variatie in het aanbod van activiteiten bestemd voor grotere of kleinere groepjes.

Het activiteitenaanbod heeft een sociale inhoud. Deze bestaat uit:

- Het stimuleren tot samen spelen, praten, luisteren, helpen, werken etc.
- Het stimuleren om te delen met, wachten op, rekening te houden met anderen.
- Het ontwikkelen van een empathisch vermogen.
- Gelegenheid om kwaliteiten te tonen en te ervaren, b.v. 't eerste, snelste, laatste, beste, vooraan, achteraan etc.
- Momenten en plaatsen om ervaringen op te doen met een actuele gebeurtenis o.a. Sinterklaas of Sint Maarten.
- Aansluiten op de diversiteit van sociale, culturele, leeftijd- en sekse-gebonden aspecten in de groep, bijvoorbeeld dansen of een toren bouwen.
- Het omgaan met emoties in situaties van plezier, grapjes, frustratie, conflict, boosheid, verdriet, teleurstelling etc.
- Het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid/ normen en waarden, dit is vooral van toepassing bij de oudere kinderen.

C5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Spelmateriaal levert een bijdrage aan het sociaal ervaren en leren, doordat

- Spelmateriaal geschikt is voor individueel en samenspel.
- Spelmateriaal uitnodigt tot rollenspel, bijvoorbeeld verkleedkleden.
- Er uitdagend, grensverleggend en ontwikkelingsgericht materiaal wordt aangeboden.
- Het materiaal dat wordt aangeboden moet leiden tot het gezamenlijk ervaren van plezier, succes, teleurstelling, verliezen, winnen, bijvoorbeeld een lotto spelletje.

D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur'

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerker beschikken over de volgende vaardigheden:

- Benoemen en waarderen van verschillen;
- Vragen altijd beantwoorden;
- Omgangsvormen leren;
- Uitleg geven over de wereld die kinderen ontdekken;
- Respect en waardering tonen.

D1. In de leid(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het socialisatieproces van een kind.

Algemene omgangsvormen die er in de groep gelden zijn:

- elkaar met de naam aanspreken; op je beurt wachten; niet door elkaar heen praten; elkaar aankijken en elkaar uit laten praten.

Beschrijving van omgangsvormen in specifieke situaties zoals:

- wat mag en moet tijdens maaltijden; op elkaar wachten; niet spelen met eten, korstjes opeten; bord leeg eten; eerst een boterham met vlees of kaas en daarna met zoet.
- spelmoment; regels en afspraken tijdens het spelen; samen opruimen.
- kind leren omgaan met hygiëne, handjes wassen als je naar de toilet bent geweest; privacy van kind respecteren.
- bij ruzie: tonen van wederzijds respect en elkaar geen pijn doen. Het weer goed maken, een kind sorry laten zeggen.
- inzicht van eigen persoonlijke normen en waarden en inzicht hebben in de verhouding en het samenspel.

Als een kind zich niet houdt aan de gemaakte afspraken is het belangrijk om aan een kind duidelijk uit te leggen waarom een bepaalde afspraak geldt. Je legt uit wat de gevolgen kunnen zijn als men zich niet aan de afspraak houdt. Vervolgens biedt je ruimte om het gecorrigeerde toe te passen. Bij herhaling van gedrag terug verwijst je terug naar de afspraak. Wanneer het kind zich niet aan de afspraak houdt, dan het kind uit de situatie halen en nalaten denken over de afspraak.

Als pedagogisch medewerker kun je er voor zorgen dat er respect en waardering is voor verschillen door:

- Aandacht te hebben voor de omgangsvormen die horen bij specifieke religie of cultuur, dit moet in balans blijven met de waarden en normen van de organisatie.
- Aandacht te besteden aan rituelen, feesten, gedenkdagen die horen bij een religie of cultuur, bijvoorbeeld kerstmis of suikerfeest.
- Kinderen bewust maken van de overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende culturen en hen daarmee leren omgaan.
- Gesprekjes te voeren met kinderen, waardoor je open staat voor elkaar en elkaar kunt begrijpen.

Eisen die gesteld worden aan de communicatie tussen pedagogisch medewerker en kind zijn:

- Samen met kinderen praten, afwisselen van beurt geven en nemen, bijvoorbeeld "nu mag Pietje een liedje uitkiezen om te zingen".
- Oriëntatie op elkaar, oogcontact maken, elkaar laten uitpraten.
- Woordkeuze, korte en duidelijke zinnen.
- Taalkeuze: denk aan Nederlands en dialect.
- Non-verbale communicatie.

D2. De wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten draagt bij aan het socialisatieproces van een kind.

In alle ruimtes gelden er heldere en eenvoudige afspraken over wat kan en mag in de ruimtes. In de groep mag er bijvoorbeeld niet gerend worden.

Een ruimte is leefbaar en aangenaam voor iedereen door:

- Afspraken te maken over gezamenlijke verantwoordelijkheid voor inrichten/aankleden, opruimen, schoonmaken etc.
- Afspraken te maken over onderlinge omgangsvormen zoals geluid en gedrag.
- Gelegenheid te bieden om op het voorgaande feedback te geven.

D3. In en met de groep dragen wij zorg voor het socialisatieproces van een kind.

Je kunt de groep benutten voor het overdragen van normen en waarden door:

- Het bewaken van afspraken en omgangsvormen.
- Het verwoorden van wat er gebeurt tijdens sociale interacties: samen iets leuks, spannends, ontroerends meemaken.
- Het voeren en openstaan voor gesprekjes.
- Organiseren van gezamenlijke ervaringen in en buiten de opvangomgeving.
- Een afweging te maken tussen gezamenlijkheid en ieders eigenheid (individueel belang).
- Het maken van afspraken over het omgaan met verstorend gedrag, uitgaande van kansen van een kind en niet zijn/haar beperking.

Je kunt kinderen individuele ervaringen laten delen met de groep door, bijvoorbeeld een kind te laten vertellen over wat het heeft meegemaakt. Andere mogelijkheden zijn foto's,

vieringen, toneel etc. Daarnaast maak je afspraken met de kinderen over een respectvolle omgang. Je leert kinderen om elkaar te begrijpen.

D4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Als pedagogisch medewerker kun je waarden en normen dicht bij kinderen brengen door woorden te geven aan wat kinderen zien, meemaken, voelen en daar ook betekenis aan geven, bijvoorbeeld "ik ben nu even Pietje aan het helpen, jij moet nu even op je beurt wacht". Je maakt afspraken met de kinderen, dat iedereen tijdens activiteiten rekening houdt met elkaar, dat ze leren om samen te delen en om elkaar te helpen. Je sluit aan bij de gebeurtenissen in het gezin en de omgeving.

Gedurende een dag is er aandacht voor persoonlijke en/of culturele rituelen. Daarnaast wordt er in de 'jaar-activiteitenkalender' aandacht gegeven aan culturele en religieuze vieringen en rituelen, bijvoorbeeld kerstviering.

Je kunt een natuurlijke verbinding maken tussen de Nederlandse cultuur en andere culturen door op bezoek te gaan of op bezoek vragen van 'voorbeeldfiguren', zoals een Chinese kok of een Turkse bakker. Je kunt ook naar plaatsen gaan waar "iets" gebeurt zoals consultatiebureau, politiebureau, museum, bibliotheek etc.

D5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Er is spelmateriaal dat wegwijs maakt in het alledaagse leven, zoals keukenattributen om te "koken", verkleedkleden om rollen te oefenen etc. Daarnaast is er materiaal dat diversiteit weergeeft, bijvoorbeeld een pop met een andere huidskleur, spullen uit wereldwinkel, boeken over andere culturen etc.

Stichting

Hoera kindercentra

Ruijsstraat 20 - 5981 CM Panningen

Tel. (077) 358 97 97

info@hoerakindercentra.nl

www.hoerakindercentra.nl